

V imenu Jugosl. kluba je govoril Franjo Žebot. Predlog je utemeljeval sledeče: Zahleva poslancev, da se kronski upokojenci prevedejo v dinarske, je v parlamentu zastala. Vse leto se zahteva, da vlada popravi krivice, ki se godijo našim upokojencem. Fin. minister samo zbira kredite in meče penzionistom pesek v oči. Kronski upokojenci in njihove družine pa umirajo gladi. Ker ima vlada za stare upokojence kronske tarife, je kazniva, kakor oblast kaznuje gostilničarje in trgovce, ako imajo cenike v kronah. Na prošnje in pritožbe upokojencev minister sploh ne odgovarja. Vlada krši čl. 216. mirovne pogodbe, ki predpisuje, da se morajo kronske pokojnine spremeniti v zlato valuto. Druge države so to vprašanje takoj regulirale, celo uboga Avstrija. Govornik navaja posamezne drastične slučaje, kako vlada postopa s kronskimi upokojenci, učitelji, žandarji, poštarji, profesorji in železniškimi miloščinariji. Popisuje žalostni slučaj šolskega svetnika Jerovška, ki mora v zahvalo za več kot 40 letno zvesto službovanje na starost stradati. Govornik ostro kritizira postopanje z železničarji, kateri so po rimskem sporazumu zelo udarjeni. Jugoslavija mora po tej pogodbi plačevati letno 17 milijonov za upokojence v Avstriji. Tako so avstrijski upokojenci za 150 odstotkov boljše plačani, kakor naši. Govornik poudarja, da morajo davkoplačevalci plačevati neznosne davke, ker fin. minister pravi, da potrebuje država denar za nastavljenice in upokojence. Ti reveži pa od zvišanih davkov nič ne dobijo. Ogromne vsote davkov gredo drugam. Ako hočemo veljati kot pravna država, moramo izvrševati dolžnosti; potem ni nobena stvar nujnejša kakor ta. Dolžnost vlade je, da izpolni dane obljube. — Fin. minister je izjavil, da sprejme nujnost tega predloga.

Debata o carinskih postavkah v fin. odboru.

Belgrad, 11. nov. (Izv.) Na današnji seji odseka fin. odbora je bila dolgotrajna debata radi carine na galico. Vladimir Pušcarija je opozarjal na težavne razmere vinogradnikov, ki se borijo za obstanek, ker so se produkcijski stroški zvišali, cene vinu pa so padle. Protestira proti pretirani carini, ker se je dosedaj galica uvažala brez carine. V dolednem času še doma ne bomo producirali dovolj galice dobre kakovosti. Zato je poslanec odločno nastopil za carine prost uvoz galice. Odsek je soglasno sklenil, da se galica oprosti carine. Nadalje se je poslanec zavzemal za znižanje carine na mrežice za plinske svetilke, želatin, hektografske mase, zdravila in za zaščito taninske industrije. Carina za nekatere predmete se bo pri pogajanjih z drugimi državami znižala. V svrhu zaščite domače industrije pa se je carina za kvebračo in ekstrakt kvebrače za strojenje kož povečala.

Zanimive interpelacije.

Belgrad, 11. nov. (Izv.) Jutri je v skupščini dan interpelacij. Na dnevnem redu sta interpelaciji posl. Radosavljeviča (dav. dem.) na notranjega ministra radi nepravilnosti pri občinskih volitvah v Straganih in interpelacija Demetroviča (dav. dem.) na prosvetnega ministra o zapiranju posameznih razredov na srednjih šolah. V imenu Jugosl. kluba bo govoril o prvem predmetu Geza Šiftar, k drugemu Ivan Klekl. Vlada je razpravljala na današnji vladni seji o stališču, ki ga bo zavzela k tema interpelacijama.

AFERA THURN-TAXIS.

Belgrad, 11. nov. (Izv.) Preiskovalni odbor radi preiskovanja afeze bivšega ministra Lukiniča, je imel več sej. Z današnje seje se je izvedelo, da se bliža preiskava koncu in da bo odbor v kratkem končal poročilo, ki ga bo predložil narodni skupščini.

Vprašanje konkordata in glagolice.

Zagreb, 11. nov. (Izv.) Kakor smo že poročali, so se snoči vrnil hrvatski škofje iz Rima. Vaš dopisnik je danes dopoldne obiskal djakovskega škofa dr. Akšamoviča in ga med drugim vprašal, kaj je bil glavni namen potovanja v Rim. Škof dr. Akšamović je odgovoril: »Na poziv sv. Stolice smo šli v Rim, da jo informiramo o stališču jugoslovanskega episkopata v vprašanju konkordata. To stališče je prav isto, kakor so ga škofje svoj čas obrazložili, ko se je to vprašanje pretresalo v tozadnji komisiji v Belgrad. Cez nekaj dni potujemo v Belgrad in obiščemo vse merodajne faktorje: Pašiča, dr. Ničiča, prosvetnega ministra in ministra za vero. Pred odhodom iz Rima smo obiskali poslanika dr. Smodlako, ki se je isti dan vrnil v Rim.«

Na vprašanje: »Katero posle ste opravili za časa bivanja v Rimu?« je dr. Akšamović odgovoril: »Glavni posel, s katerim smo se bavili in ga tudi izvršili, je vprašanje tiskanja glagolskega misala, ki se tiska v rimski »Polyglottic«, kajti, kaj hočemo z glagolico, ako nima mo knjig, da se jih poslužujemo? Glavno delo pri tem misalu je izvršil znani slavist prof. Weiss, ki se je radi tega mudil eno leto v Rimu. Sedaj se opravlja edino še korektura in misal bo v kratkem gotov.«

»Kako je z vprašanjem glagolice?«

»Mi smo se v tej stvari točno informirali in ugotovili, da ni niti govora o tem, da bi v Rimu obstojala kakšna tendenca proti glagolici. Hoteli smo to vprašanje pospešiti, da se reši administrativnim putem brez konkordata. Sv. stolica pa ni načelno niti proti temu, da se to vprašanje reši tudi v konkordatu. Sedaj se nahaja to vprašanje pred pristojno komisijo, ki ga proučava.«

NESREČA V RADGONI.

Radgona, 11. nov. (Izv.) V Radgono sta prišla včeraj dr. Seipel in deželni glavar štajerski dr. Rintelen na neki krščansko-socialni shod. Na brvi, ki vodi preko mestnega jarka v mesto, ju je pričakovalo toliko ljudi, da se je brv udrla. Dr. Seipel in dr. Rintelen sta ponesrečencem pomagala, potem pa odšla v mesto, kjer ju je pozdravil na trgu mestni župan.

VLADNA KRIZA NA NIZOŽEMSKEM.

Haag, 11. nov. (Izv.) Ker je druga zbornica z 52 proti 42 glasovom sprejela predlog, da se odpravi poslaništvo pri Vatikanu, so štirje katoliški ministri odstopili. Vsled tega se nahaja vlada v krizi.

PROŠNJE ZA SPREJEM V FAŠISTOVSKO STRANKO.

Pariz, 11. nov. (Izv.) Italijanski poslanik v Parizu je prosil za sprejem v fašistovsko stranko.

Rim, 11. nov. (Izv.) V fašistovsko stranko se po ponesrečenem napadu na Mussolinija vpisuje toliko oseb, da so sklenili sprejeme v skupinah ustaviti, da preprečijo vstop v stranko sumljivim elementom.

TOČA V BENETKAH.

Benetke, 11. nov. (Izv.) Včeraj je padala v Benetkah debela toča.

Sporazum in Slovenija.

Na sporazum med radikali, ki so največja in najmočnejša stranka, in med najmočnejšo stranko na Hrvaškem so stavili tudi nekateri ljudje v Sloveniji velike nade in so upali, da se bodo tudi v Sloveniji razmere izboljšale, čeprav le indirektno. Mnogi pa so celo zahtevali kategorično, naj tudi SLS vstopi v vlado sporazuma, češ da to ne bo koristilo le Slovenski ljudski stranki, ampak bo celi Sloveniji na dobit in korist.

Tozadnih nasvetov ni manjkalo. Od vseh strani so se oglašali svetovalci, ki so govorili: kar je naredil Radić, še mnogo lažje naredi dr. Korošec, ki se ni nikdar tako daleč eksponiral kakor Radić. Tudi dr. Korošec naj izmoli svoj »konfiteor« in stvar bo rešena na obče zadovoljstvo.

Dr. Korošec ni šel v vlado in zato je na svoj naslov moral preslišati visoke kupe bridkih očitanj, da zastopava interese Slovenije, da ima pred očmi le interese svoje stranke, da zastopa samo koristi Vatikana in tako naprej.

Na vse te očitke je parlamentarna delegacija z dr. Korošcem na čelu molčala in jih je trpela, trpela mirno in dostojanstveno in pričakovanju, da bo tudi v Sloveniji prišlo do iztreenja. In iztreenje prihaja.

Kaj vidimo danes v Sloveniji? Danes vidimo na vseh koncih in krajih, da sporazum med R in R za Slovenijo ne pomeni nič, čeprav je posl. Pucelj s par svojimi tovariši vstopil v radičevski klub, bržkone v prijetni nadi, da se bo vsaj on dokopal do vladne moči in gotove drobtine izkoristil ob enem za svojo stranko. Toda gospod Pucelj je čakal in čakal, dočakal pa je strahovito prevaro, še strahovitejšo kakor gospod Radić sam.

V zadnji številki svojega »Doma« se Radić bridko pritožuje nad razmerami v Dalmaciji, kjer radikali ne vzdržujejo le svojega gospodarstva, ampak tudi gospodarstvo samostojnih demokratov z vsvo svojo vladno močjo podpirajo. To je za Radića in za njegovo stranko strahovit udarec. Dalmatinci so pričakovali, da se bo to ali ono vsaj ublažilo, če ne že popolnoma odpravilo, kar je zagrešil zloglasni PP režim, a vsi njihovi upi so splavali po vodi. Kljub »sporazumu« radikali še vedno drže samostojnodemokratske veljake v Dalmaciji na krmilu, kakor da vlada še vedno PP in ne RR.

Nič boljše, ampak celo hujše je v Sloveniji. G. Pucelj je doživel in še doživlja dan za danem bridka razočaranja. Kakor ves hrvaški seljački klub tako tudi njegov slovenski privesek z g. Puceljem na čelu ne pomeni nič, kajti tudi v Sloveniji podpirajo radikali prejkolje edinole samostojne demokrate in v Sloveniji se vlada tako, kakor hoče današnji opozicijski članec dr. Žerjav, ne pa tako, kakor bi želel g. Pucelj, ki je član velike vladne stranke.

Tako izgleda »sporazum«, in take so njegove posledice za Slovenijo! Vlada PP ni mogla slovenskih zahtev omalovaževati bolj kakor jih tepta in omalovažuje vlada RR.

Naj navedemo nekaj konkretnih dejstev. Na čelu prosvetne uprave v Sloveniji stoji g. dr. Pestotnik, o kočega delovanju bi bilo odveč govoriti. Proti uradovanju tega gospoda so se izrekli i »slovenački radikali« i slovenski radičevci in zahtevali, da se izvrši remedura. Posledica? Gospod dr. Pestotnik je še danes šef prosvetne uprave v Sloveniji in bo še dolgo, tako dolgo, dokler bo hotel opozicijski samostojni demokrat dr. Žerjav, ki

ima pri radikalu Vukičeviću več besede kakor vsi »slovenački radikali« in radičevci skupaj.

Drugi slučaj. Pri okrožnem uradu za varovanje delavcev je bilo treba imenovati novega ravnatelja namesto izintrigiranega prejšnjega ravnatelja g. Kocmurja. »Slovenački radikali« in slovenski radičevci z gosp. Puceljem na čelu so si prizadevali na vso moč, da spravijo na to velevažno mesto moža svojega zaupanja. Z vsemi svojimi intervencijami pa so dosegli le to, da je bil imenovan na to mesto zaupnik opozicijskega dr. Žerjava in bivši samostojno-demokratski kandidat za državni zbor dr. Bohinjec.

Tako izgledajo posledice sporazuma med R in R za Slovenijo! In kljub temu so se našli ljudje, in še danes jih je nekaj, ki so zahtevali in zahtevajo, naj bi se takšnega sporazuma udeležila tudi SLS z dr. Korošcem vred! Dejanja govore, da med R in R sklenjeni »sporazum« ni sporazum, ampak je le grda politična prevara, kateri noben zaveden Slovenec ne more nasesti in ji tudi nihče nasedel ne bo. Slovenska ljudska stranka je stranka, ki je vajena poštenosti, na zahrbtne intrige pa ne naseda. To prepušča drage volje drugim. Take ironije, da bi SLS sedela v vladni laži-sporazumu in nosila vso odgovornost za politiko v Sloveniji, vladali bi pa v resnici samostojni demokratje pod prikrito zahrbtno patronanco dobro znanih belgrajskih krogov, ne, tega si SLS ne bo nakopavala na svoj hrbet. SLS pojde mirno svojo pot naprej v trdni veri, da mora vsako slepilo, tudi politično, prej ali slej propasti, ž njo vred pa tudi oni, ki so na to slepilo nasedli. Radikali in radičevci zastoj upajo v Sloveniji na zmago.

Češkoslovaška ljudska stranka.

Praga, 9. novembra.

Ko se je oktobra l. 1918. osnovala iz posameznih neznatnih, razredno pobarvanih čeških kat. stranic Čehoslovaška Lidová (ljudska) strana (stranka), ki se ji je pozneje pridružil slovaški voditelj Hlinka, pač ni nikdo mislil, da bo ta stranka v tako kratkem času igrala zelo važno vlogo v češkoslovaški politiki. Pozna se ji, da je imela dobra duševna očeta: dr. Kreka in dr. Korošca.

Čs. LS je takoj po prevratu stavila svoje sile na razpolago državi. V vlado, kjer so imeli večino svobodomiselnih socialisti vseh izdaj, so sprejeli samo dr. Hrubana in sicer brez resora. Ali po volitvah l. 1919. so ga izločili iz vlade. Prišlo je do takozvane rudozelene koalicije. Tri četrtine resorov so si prilastili socialisti, ostale ministrske stolce pa so prepuščili agrarcem, ki so popolnoma podlegli socialističnim vplivom. V teku enega leta je prišla država na rob propada. Glad in beda sta čim dalje bolj ogrožala ljudstvo. Brezposelnost je naraščala. Kaka zmešnjava je vladala takrat na Češkem, dokazuje izjava tedanjega pravosodnega ministra soc. demokrata Soukopa, da si naj ljudske množice, ki demonstirajo po Prahi in plenijo trgovine, same delajo pravico. Uradi so v dobi rudozelene koalicije nehali biti izvršitelji in čuvarji zakonov. Stavili so se v službo vladajočih strank. Socialistični okrajni tajnik je imel večjo oblast ko okrajni glavar. V Podkarpatski Rusiji so nasilno vzeli z inozemstva najhujskani pravoslavni katoličanom 44 cerkev. Ni se našel niti en okrajni glavar, ki bi se upal nastopiti za pravico. Vsek se je bal socialističnega korobača. Celu v Prahi pred očmi vlade same so hoteli maloštevilni pristaji pravoslavne, češke narodne in protestantske cerkve s pomočjo svobodomiselnih odvzeti kat. cerkve. A zbrali so se desetstotci gorečih, pa tudi mlačnih katoličanov, ki so bili pripravljani na fizično obrambo cerkva.

Se večji nered je zavladal, ko je izstopilo iz socialno demokratske stranke 27 poslancev in so osnovali komunistični klub. Sledilo je plenjenje mlinov in veleposestev. Tako se je koncem l. 1920. že začela boljševiška revolucija. V Plznu so proglasili celo komunističnega poslanca za predsednika sovjetske Čs. republike.

Oči državljanov so se začele čim dalje bolj obračati na Čs. LS. Od nje se je pričakovalo, da reši republiko in katoličanstvo. Ni bilo tukaj na mestu načelo, da treba izvršiti naenkrat ves program in priboriti vse pravice Cerkve. Potrebno je bilo rešiti, kar je še bilo mogoče in osvajati posamezne, že izgubljene pravice ter tako z vedno rastočo močjo prodirati naprej. Mnogokrat je mesto načela »ali vse ali pa nič« moral obveljati princip manjšega zla.

Zato se Čs. LS ni pomišljala podpirati uradniške vlade v l. 1921. Ko pa je l. 1922. izšla iz volitev kot tretja najmočnejša stranka, je stopila v vlado »petke«, kjer je še danes zastopana.

Posledice njene petletne državotvorne politike se že vidijo. Kljub vsem nedostatom je Čs. republika vsaj v zgodovinskih mejah (Češka, Moravska) konsolidirana. Po zaslugi energičnega ministra ČsLS dr. Dolanskega, ki ima pravosodni resor, je postala država zopet pravna. Sodišča so nepristranska. Tudi nekaj cerkev je že vrnjeno katoličanom v Podkarpatski Rusiji kljub nasprotovanju in zaprekam ostalih vladnih strank. Edino v šolstvu še vlada anarhija, ker socialno-demokratski

minister neče prepričati širjenja protikatoliškega duha. Pri urah domoznanskega pouka se nudi svobodomiselnemu učitelstvu prilika, da širijo svoje ideje.

Herkulov posel je čakal ČsLS pri ozdravljenju državnih financ. Rudozelena koalicija je imela samo l. 1919. primanjkljaja 4.905.000 Kč, l. 1920. pa 3.795.000 Kč. Temu se ni čuditi. Vladajoče stranke so namreč dajale drž. službe svojim strankarskim delavcem kot nekako plačilo. Tako je imela država l. 1923. poleg 127.096 vpokojencev 444.188 drž. namščencev. Če se računa, da ima povprečno vsak uradnik ženo z enim otrokom, je država vzdrževala okrog 1.500.000 oseb, ali vsakega devetega državljana. ČsLS je zahtevala pravično uradniško redukcijo, kar se je tudi zgodilo. Krepko je sodelovala z ostalimi vladnimi strankami na znižanju državnega proračuna. Dočim je znašal proračun l. 1921. 18 milijard 26 milijonov Kč, se je znižal l. 1924. na 16 milijard 994 milijonov Kč, l. 1925. pa celo na 9 milijard 573 milijonov Kč.

Takoj po vstopu v lado je predložila ČsLS predlog zakona o agrarni reformi, ki bi omogočal na pravičen in hiter način izvesti razkovanje veleposestev in jih razdeliti med najpotrebnejše. Toda ta načrt ni bil po volji agrarcem; zato so načrt zelo spremenili. Agrarci pa vodijo preko svojega poljedelskega ministra s parcelacijo precej strankarsko politiko. Agrarci so dobivali ne samo posestva po nizki ceni, temveč celo podpore za zidanje vzornih gospodarskih poslopjij. »Narodni demokracije« je odkrila, da je dobil poslanec Nataša, predsednik agrarne organizacije »Domovina« 100.000 Kč., podpredsednik Benda pa 115.000 Kč.

Enega najbolj usodepolnih zakonov je sprejela rudozelena koalicija 22. maja 1919, namreč orazdružljivosti zakonske zveze. Saj je družina zibelka človeštva in usoda narodov se odloča v največji meri v družinskem krogu. Največjo škodo trpi država sama. — 45.045 ločitev v petih letih mora pač dati resnim državnikom misliti.

Da izolirajo ČsLS iz vlade, so svobodomiselnih vladnih stranke prišle z načrtom zakona, ki bi naj uredil število praznikov, ki se naj praznujejo v državnih uradih in šolah. V ministrski komisiji za ureditev tega vprašanja so predlagali vsi ostali ministri razen msgr. Sramka, da se ukinejo vsi kat. prazniki razen Božiča in Novega leta, a da se uvedejo prazniki 1. maj, 28. oktober kot dan proglaša republike in 6. julij kot dan Jana Husa. Z izvrstno taktiko je znal msgr. Sramek ohraniti vseh ostalih devet zapovedanih praznikov. Radi zaslug češkega kneza sv. Vavrlava za staro češko državo in sv. Cirila in Metoda za češki kulturni in literarni razvoj, so bili po dolgih pogajanjih uvrščeni med praznike. Najbolj kočljivo je bilo vprašanje Husovega praznika. Svobodomiselnici niso hoteli v tem oziru popustiti za nobeno ceno. Ako bi se izjavila ČsLS, da ga nikakor ne more sprejeti, bi morala izstopiti iz vlade. Če pa ga prizna, pride po njihovem mnenju s tem v nasprotje s cerkvenimi predpisi. ČsLS pa je izjavila, da ima bes za češki narod tudi zasluge in da ga zavojajo tega lahko časte tudi čs. katoliki, kakor ga morajo obsojati zavojajo njegovega krivoverstva in boja proti kat. Cerkvi. S tem, da se je postavila na stališče manjšega zla, je preprečila veliki udarec, ki je bil namenjen Cerkvi. Svobodomiselnih stranke so namreč že imele pripravljene načrt zakona, da morajo biti kat. cerkve na razpolago tudi drugovercem za bogoslužne obrede.

Ko se je vlada razen ministrov ČsLS s predsednikom republike Masarykom oficijelno udeležila Husovega slavlja dne 6. julija t. l., kjer je profesor protestantske bogoslovne fakultete napadal kat. Cerkev, in ko je na Hradčanah raz stanovanja Masarykovega, tik pred stanovanjem papeževnega nuncija Marggija vihrala zastava, je papežev nuncij zapustil Prago in odpotoval v Rim. Tako je prišlo do spora med češko vlado in sv. Stolicu. ČsLS pa tudi sedaj ni izstopila iz vlade, čeprav je vložila oster protest proti takemu postopanju.

Slovaški poslanci so hudo zamerili vodstvu ČsLS, da se ni odločno izjavila za avtonomijo Slovaške. ČsLS je bila namreč sicer načelno za avtonomijo, a je poudarjala, da za njo še niso ugodne razmere. Slovaki še nimajo dovolj svojega uradništva. Ljudstvo še na mnogih krajih vidi v Mažarih nekaj višji narod. Razen tega je na Slovaškem toliko Nemcev, Mažarov, zlasti pa nemškutarjev in mažaronov, da bi lahko s spretno taktiko dobili večino, če bi takoj prišlo do avtonomije. V tem slučaju bi lahko stopile slovaške narodne manjšine z resno zahtevo pred Ligo narodov, da se jim da lastna država. Za bodočnost ČsLS in za vse kat. stranke bi bilo to katastrofalno. Svobodomiselnec bi se dalo v roke orožje, da lahko napadajo kat. stranke kot protinarodne in protidržavne. Razen tega pa se je Hlinka kakor Radić ogreval za abstinenco in negativno politiko. On ni bil zadovoljen s pridobitvami ČsLS. Več uspehov je upal doseči z Radičevu taktiko. Tako je prišlo do žalostnega dogodka. Slovaško krilo ČsLS je izstopilo s svojimi 11 poslanci l. 1923. Za Slovaške v verskem in narodnem oziru tako zaslužni Hlinka je prepuščil ostalim 21 poslancem ČsLS, da se bore za kršč. soc. ideje in za katoličanstvo. Sam pa je osnoval »Hlinkovo slovensko Ludovo strano«.

Da bi pritegnil vse avtonomiste v svojo stranko in tako izsilil avtonomijo Slovaške, je pustil čim dalje bolj stopati v ozadje kat. program in naglašati samo avtonomističnega. To pa je pomenilo začetek njegovega nazadovanja. Posebno zadnje leto je dokazalo, da odpadajo vsi avtonomisti, ki ne soglašajo z ostalim programom, kakor hitro se jim nudijo drugod osebne koristi ali pa nastopi svobodomiselnostna stranka z avtonomističnim programom.

Ne samo katolicizmu, temveč tudi njemu in njegovi stranki je mnogo škodovala njegova taktika. Proglasil je namreč, da ne bo vstopil v nobeno vlado in podpiral nobene vlade, dokler ne dobi avtonomije. Ker pa so vsled kulturnega boja stopila sedaj državoppravna vprašanja v ozadje ni mogel ČsLS mnogo koristiti v boju za obrambo pravic Cerkve.

Iz teh razlogov je izstopil iz Hlinkove SLS bivši minister sodni svetnik dr. Mičura, ki uživa vsled svoje objektivnosti, razsodnosti in sposobnosti enak ugled pri vseh strankah, kakor bivši dalmatinski poslanec Jugosl. kluba dr. Dulibić v Belgradu. S svojimi pristaši se je pridružil ČsLS. Začel je izdajati slovaški dnevnik Ludova politika. Ne da se bori proti Hlinki, temveč da zbere tiste kat. glasove, ki so nezadovoljni s Hlinkovo politiko, je postavil tudi kandidato listo ČsLS. Ker lahko računa na uspeh, je njegova kandidatura svobodomiselnostne stranke zelo razburila.

Se bolj pa jih je presenetilo dejstvo, da se je ČsLS ukoreninila pred kratkim tudi v Podkarpatski Rusiji. Po razgovorih s msgr. Šramekom v septembru t. l. je ugledni grško-katoliški duhovnik Vološica, ki je ravnatelj kat. drž. učiteljskega v Užhorodu, izstopil s svojimi pristaši iz versko nevtralne maloruske Hliborodske stranke ter vstopil v ČsLS. Izdaja tednik »Svoboda« v cirilici. Kljub pritisku svobodomiselnih vladnih strank upa dobiti nekaj mandatov.

Hudo je zadela ČsLS papeževa odredba, da ne sme kandidirati večje število duhovnikov kakor pri zadnjih volitvah, redovnik pa sploh nobeden. S tem je izgubila v parlamentu enega izmed svojih najboljših politikov, o katerem so pisali te dni vsi listi, da je brez sovražnika. Je to opat Zavoral, ki je Slovencem znan s kat. shoda, Orlovskega tabora v Mariboru in z letošnjega kongresa za proučevanje vzhodnega bogoslovja.

Disciplina v stranki je izvrstna. Vsa češka duhovščina brez izjeme je v njenem taboru, vedno več pa tudi slovaške. Njeno časopisje ima izvrstne urednike. Pred kratkim se je oglašil v uredništvu njenega centralnega glasila »Lidovih listov« komunistični urednik, ki jih je prosil, naj bodo v borbi proti drugim strankam manj kavalirski. A ravno to, da se časopisje ni dalo nikdar zavesti v osebne napade in k mržnji, temveč se je vedno borilo s katoliškimi sredstvi, je eden izmed važnih razlogov, da se njeno časopisje tako naglo širi in da dobiva stranka vedno več pristašev. Razpoloženje v njenih vrstah pa kaže dejstvo, da 85.000 pristašev plačuje prostovoljno strankin davek in da je dosedaj nabrala 700.000 Kč (1.350.000 Din) za volilni fond.

V teh volitvah kandidirajo samo najboljši med dobrimi. Vsled tega je odpadel župnik dr. Horský, ki je vsled starosti že izgubil duševno prožnost. Radi tega je sklical okrog 200 praških duhovnikov in lajkov in sestane, ki je zahteval njegovo kandidaturo, zahteval, da mora biti stranka bolj odločna in da ne sme kandidirati na Slovaškem. Osnovni zakon v okviru ČsLUS konservativno krilo.

Njihovo glasilo je »Čeh«, podpira jih poslanec Myslivec in nadškof Kordač. Izrecno pa so poudarili, da nočejo cepiti stranke, temveč ji hočejo pomagati le k večjim uspehom. Ker ta struja na deželi nikjer ni našla odziva, ne bo imela vpliva na strankino taktiko.

Ne bo se morda uresničilo strašilo svobodomiselnih strank: »Če ne gredo vsi naši na volišče, bo Šramek ministerski predsednik.« Gotovo pa bo izšla ta eminentno katoliška in krščansko socialna stranka iz volitev ojačena.

Dnevne novice.

† Matija Okorn. Včeraj 11. novembra popoldne je umrl v ljubljanski splošni bolnici g. Matija Okorn, beneficijat v Vogljah pri Kranju. Pokojni je bil rojen 4. febr. 1875 v Senčurju pri Kranju, v mašnika posvečen pa 14. julija 1900. Služboval je kot kaplan na Krki, na Breznici, na Dovjem in v Zireh, potem pa od l. 1909. kot beneficijat v Vogljah. Bil je vse življenje bolehen, zadnji čas je bolehal za vodenico, smrt ga je rešila dolgotrajne bolezni. Tihega in skromnega gospoda so povsod ljubili. — Naj v miru počiva!

»Ilustrirani Slovenec«, ki bo prihodnje nedelje priložen »Slovincu«, bo na osmih straneh predložil najrazličnejše slike mesta Maribora. Ceniene čitatelje, posebno one v Mariboru in štajerski sploh, opozarjamo že danes na to izredno lepo »Mariborsko številko«.

Vrnitev Slovencev iz Sibirije. Kakor poročajo belgrajski listi, je te dni dospel v Belgrad iz Sibirije neki vojni ujetnik Slovenec, po imenu Jerebič iz Rogataca. Jerebič pripoveduje, da je v tistem taborišču, iz katerega je ušel, še 1500 naših ujetnikov in da se jim zelo slabo godi. Pravi, da ga je zelo iznenadilo, ko je prišel na našo mejo in zislal, da je to nova država Jugoslavija, o kateri da naši ujetniki v Rusiji še nič ne vedo. V sibirskem taboru postopajo z ujetniki zelo strogo; obdelovati morajo zemljo, za kar dobivajo hrano in obleko. Nastanjeni pa so po barakah po 30—40 mož skupaj. Nedavno so straže ubile več ujetnikov, ki so izkušali zbežati. Jerebič pripoveduje tudi, da so jim ruske oblasti izjavile, da jih tako dolgo ne bodo izpustile in poslane domov, dokler Jugoslavija ne prizna Rusije oziroma sovjetske vlade.

Umrli je v terek popoldne v Kozjem g. Iv. Elsbacher, častni občan. Pokojnik je bil dolgoletni župan v Kozjem. Bil je vzoren, delaven in dober vlasti za uboge. Za njegove zasluge ga je občinski odbor imenoval tudi za častnega občana.

Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja čsl. državljane, stanujoče v kraljevini SHS, na prijavo poljskih vrednostnih papirjev, katera se vrši na podlagi razglašene ministrstva za finance ČSR z dne 20. oktobra 1925. Predmet prijave tvorijo: obligacije železnice Karla Ludvika, železnice Albrechtove, obligacije bivše dežele Galicije, obligacije galicijskega deželnega posojila in končno obligacije raznih poljskih mest, kakor Varšava, Krakov, Lodž, Lvov itd. Prijave teh vrednostnih papirjev je vložiti potem konzulata Češkoslovaške republike v Ljubljani najdalje do 31. decembra 1925. Samo prijavljeni papirji se bodo vpoštevali pri poljski valorizaciji v smislu poljskih valorizacijskih predpisov. Konzulat izda na zahtevo potrebne prijavnice tiskovine in poda potrebne informacije.

Iz učiteljske službe. Imenovani sta: za stalno učiteljico na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani Alojzija Triller, doslej učiteljica na II. mestni osnovni dekliški šoli; za stal-

Beleške.

»Opozicija je čudna bolest.« Samouprava se ponovno peča z govori dr. Korošca v Dalmaciji in sklepa vso svojo kritiko o njih z besedami: »Opozicija je čudna bolest.« Še bolj čudna bolest pa je današnja vladna bolest, da dr. Korošec noče v vlado, ker se noče dati tako preslepiti kakor radičevci. To radikale peče in boli, ker vidijo, da so še na svetu najmanj tako pametni ljudje kot so oni sami.

no učiteljico na osnovni dekliški šoli na Jesenicah na Gorenjskem Balbina Epih, doslej učiteljica na Drenovem Griču. — Upokojena sta: Lavrencij Perko, šolski upravitelj v Poljanah nad Škofjo Loko; Marica Cizerlj-Strnad, učiteljica pri Sv. Barbari v Hazlozah.

Solčava v Savinjski dolini. Kakor se čuje, bodo naši v tujsko-prometnem oziru važni kraji končno dobili telefonsko zvezo, ki je pač za avtomobilskim prometom največjega pomena za naše eksponirane obmejne kraje. Poštno ravateljstvo v Ljubljani pa naprošamo, da te svoje načrte kolikor mogoče hitro izvrši.

Pozor trgovci in prekupovalci! Sejmar J. K. iz Maribora je obiskal preteklo nedeljo letni sejem v Selnici ob Dravi. Zvečer približno ob osmih, ko je spravil svoje blago v nahrbtnik in se za trenutek odstranil, mu je nahrbtnik izginil. V nahrbtniku je imel okoli 1000 rožnih vencev, križcev in podobice, 6 škatlic sladkorčkov in drugo blago. Pred nakupom teh stvari se svari Kdor bi o zadevi kaj izvedel, naj javi bližnji orožniški postaji ali pa pol. komisarijatu v Mariboru.

Ljudsko vseučilišče v Splitu. Dne 9. novembra so v Splitu slovesno otvorili ljudsko vseučilišče. V imenu upravnega odbora je govoril don Frane Ivanišević. Namesto msgr. Bulića, ki je obolel, je predstavil predavatelje podpredsednik vseučiliškega odbora dr. Lozovina. Nato je predaval zagrebški vseučiliški profesor dr. Kučera o »Človeku v vsejmiru in bodočnosti človeštva«.

Ob demonstracijah v Splitu. Splitska »Novo Doba« poroča o protitalijanskih demonstracijah v Splitu povodom tržaskih dogodkov. Pravi, da so takoj prve vesti o fašistovskih divjaštvih povzročile med prebivalstvom silno ogorčenje. »Zvečer« — nadaljuje list — »je začela manjša skupina mladih ljudi demonstrirati proti Italiji. Ta skupina je v trenutku narasla v ogromno množico občanov vseh mogočih strank in načel, ki so se vsi združili v iskrenem čustvovanju za tlačene brate. Hanaoci in Orjunaši, mladina in starejši močje so stopali z ramo ob rami. Bilo je ganljivo videti starčke, ki so sodelovali še v prvih puntarskih borbah med »narodnjaki« in »avtonomaši«. V njih je še enkrat zavrela kri proti staremu dušmanu, ki hoče našo državo vzeti njena pljuča — morskobalo.« — »Novo Doba« naglašja, kako brezobzirno sta ob tej priliki nastopala splitska policija in orožništvo.

Popravljam. V naših poročilih o znanem procesu Cihlar-Stanojevič v Zagrebu se nam je primerila napaka, da smo pisali o dr. Cihlarju, pod katerim bi se moglo misliti na g. dr. Milutina Cihlarja, ki pa je urednik »Jutarnjega lista«. Ime obtoženca pa je Slavko Cihlar, ki je urednik »Hrvat«.

Slavonci se selijo v Brazilijo. V Slavoniji je začne čase nastal cel pokret za selitev v Brazilijo. Ljudje prodajajo svoje imetje kar povprek, da se morejo skupno seliti, za zelo

nizke cene. Vendar pa ni mnogo kupcev. Kdor ima kaj denarja, more poceni dobiti lepa posestva. Te dni se bo vas Mačkovec skupaj izselila v Brazilijo. Kot vzrok za izselitev navajajo previseko davke, katerih ne morejo o pravem času plačevati.

Ob mrzlih jesenskih in zimskih dneh prihajajo naše marljive gospodinje vse premrle s trga domov. Kako jih najbolje razveseliti? Gotovo najbolje s skodelico vročega izvrstnega »Buddha«-čaja. Dobi se povsod. 7315

Obrtniki in trgovci!

Na skupni seji gospodarskih organizacij se je sklenila kompromisna kandidatska lista za nadomestne volitve v pridobinske komisije za I. in II. volilni razred za ljubljansko oblast in za III. in IV. razred za mesto Ljubljano kakor tudi za ljubljansko okolico.

Natančna kandidatska lista za posamezne volilne razrede se objavi v vseh dnevnikih prihodnje dni, najkasneje pa v soboto 14. t. m.

Jugoslovanska obrtna zveza.

Štrajk na ljubljanski univerzi.

Ob priliki protifašistovskih demonstracij v Zagrebu je bilo aretiranih sedem akademikov ter dva neakademika, ker so bili osumljeni, da so sežgali italijansko trikoloro. Direktor zagrebške univerze je interveniral pri zagrebški policiji, da se prizadeti akademiki izpuste. Ne samo, da je prorektorjeva intervencija ostala brezuspešna, ampak so omenjeni akademiki bili celo obojeni na štirinajst-dnevni zapor. Ogorčena radi tega je zagrebška akademska mladina sklenila, da stopi v znak protesta v tridnevno stavko in je o tem svojem odločnem koraku brzojavno obvestila svoje stanovske tovariše v Ljubljani in Belgradu, ter jih povabila, da se v znak solidarne kolegialnosti pridružijo tridnevni stavki.

Po tem brzojavnem obvestilu so na tokovi meddruštveni seji, ki se je vršila v lokalu »Borbe«, sklenili zastopniki vseh akademskih društev ljubljanske univerze, da se pridružijo tridnevni stavki zagrebških tovarišev; obenem so sklenili, da se ta sklep predloži akademski skupščini v odobritev.

Skupščina celokupne akademske mladine se je sklicala včeraj ob 10 v avlo ljubljanske univerze. Ob 10 je otvoril skupščino, ki se je udeležilo do 600 akademikov ter mnogo vseučiliških profesorjev, akademik Likovič s kratkim pozdravom. Po predsednikovih uvodnih besedah je prečital akademik Zulfjevič predsednik A. D. J. T. (akad. društva jugoslovanskih tehnikov) brzojavko, ki je dospela iz Zagreba na akademsko mladino ljubljanske univerze in ki se glasi:

»Celokupna akademska mladina Zagreba poziva s tem ljubljanske akademike, da se v znak protesta proti aretaciji nedolžnih kolegov povodom upravičenih protifašistovskih demonstracij v Zagrebu pridruži tridnevni stavki, ki se prične danes, v sredo ob 10 in traja do sobote do 10. — Akcijski odbor.«

Nato poroča akademik Galzinja o položaju, ki je nastal radi aretacije sedmerih

VSE NEČISTOSTI OBRAZA

— Glavno skladišče v Zagrebu: ZAGREB
— Glavno skladišče v Zagrebu: ZAGREB
— Glavno skladišče v Zagrebu: ZAGREB

Dr. F. Grivec:

Iz ruske verske književnosti.

I.

Razumljivo je, da se je proti brezbožni sili boljševizma med ruskim ljudstvom in med izobraženstvom zbudil globok protest in odpor v obliki pozitivnega verskega gibanja. Verska misel se v boljševiški Rusiji ne more javno udeleževati; posebe je vsa verska književnost popolnoma prepovedana, nobena verska knjiga se ne more tiskati, ker je ves tisk v rokah brezbožne države. Ruska verska književnost se more razvijati samo v izemstvu, a tudi tu se mora boriti z velikimi težavami. Razmere so tako izredno neugodne, da se sedanja verska književnost ne more smatrati za točen izraz mišljenja ruskega občinstva, a vendar se nam v teh odlomkih predstavljajo zanimive poteze ruske verske misli.

Značilno je, da je v emigrantski ruski verski književnosti po prvih pojavih vesoljne krščanske in cerkvene orientacije prevladala protikatoliška smer. Strah za bodočnost pravoslavja je mnoge navdaj z nezaupanjem in celo z neko mržnjo h katoličanstvu; v novi obliki se je pojavila ona smer ruskega nacionalizma, ki rusko narodnost in državnost tako istovesti s pravoslavjem, da se obenem z rezko bojevitostjo obrača proti katoličanstvu. Razen starih ruskih konservativcev se v ostrem protikatoliškem duhu razvija mlada struja »evrazijscev«, ki trdijo, da Rusija tvori poseben svet sredi med evropsko in azijsko kulturo v ostrem nasprotju s tradicionalno evropsko kulturo, kakor se je razvila v zapadni Evropi. Evrazijsci so izdali zbornik

»Rossija i latinstvo« (Berlin 1923), ki obnavlja obrabljene napade proti katoličanstvu in jih pomnožuje z zvijačnim potvarjanjem Kristusovega nauka in duha. Poleg tega so izdali štiri splošno kulturne zbornike. Zadnji »Evrazijski Vremeni« (IV. knjiga; Berlin 1925) se je tako daleč spozabil, da katoličanstvo v nekem oziru stavlja na isto stopnjo z boljševiško brezbožnostjo.

Evrazijsci in nekateri pisatelji drugih struj tolmačijo Kristusovo zapoved ljubezni in edinosti na ta način, da izključujejo možnost zedinjenja s katoliško Cerkvijo pred koncem sveta. Cerkevno zedinjenje bo možno šele ob koncu sveta, ob drugem prihodu Kristusovem; to misel oznanjajo s toliko samosvestjio, kakor bi prejeli o tem posebno božje razodetje. K tej misli se nagiblje celo nekateri nekdanji učenci Vladimira Solovjeva, tako n. pr. Berdjajev in Bulgakov.

Duševni razvoj filozofa S. Bulgakova je značilen za novejši razvoj ruske inteligence. Po ruski revoluciji leta 1905. se je od marksističnega socializma izpreobrnil v gorečega ruskega patriota in kristjana v duhu Vladimira Solovjeva. Ob boljševiški revoluciji se je vnel za krščansko vesoljnost in edinost, v tem duhu je napisal knjigo »Na piru bogov«. Po zgledu nekaterih drugih inteligentov se je osebno žrtvoval za obrambo preganjane pravoslavne cerkve in postal duhovnik. Kot duhovnik se je oddaljal od verskih idej Vladimira Solovjeva in se je približal nasprotni teologiji Homjakova, ki trdi, da se katoliška Cerkve razlikuje od pravoslavne ne samo v posameznih verskih resnicah, marveč še bolj po različnem pojmovanju krščanstva in Cerkve. V tem duhu je napisano nje-

govo pismo k četrtemu kongresu na Velehradu.

Neprijeten je duševni razvoj priznanega bogoslovnega znanstvenika Nikolaja Glubokovskega. Pred vojsko je imel prijateljske stike s katoliškimi teologi, simpatično je pozdravljal delo za cerkveno edinstvo. Po boljševiški revoluciji je bežal iz Rusije; naposled se je naselil v Sofiji kot profesor bolgarske duhovne akademije. Trpljenje pregnanstva in skrb za bodočnost pravoslavja mu je pokvarila zdravje in neugodno uplivala na njegovo mišljenje. Nekdaj spravljivi teolog sedaj v angleških, srbskih (Hrišćanski život) in bolgarskih listih napada katoličanstvo. Na protestantskem kongresu v Stockholmu je govoril proti katoliški cerkvi tako sovražno in nekritično, da je bil v nasprotju z namenom kongresa in v nasprotju z bolgarsko delegacijo, katere član je bil. O papežu je med drugim govoril, da je sklenil tajno pogodbo z boljševiki, da bi mogel izkoristiti težki položaj pravoslavja. To je že preveč! Kje je nekdanji trezni učenjak? Tudi v svojih angleških in bolgarskih člankih je nekritičen in površen.

Kakor Glubokovskij, tako tudi drugi največ površno pišejo o katoličanstvu; o najtežjih verskih vprašanjih pišejo z neko lahkoto in lahkomiselnostjo, ne pomislijo, kaj uči pravoslavna cerkev o cerkvenem učiteljstvu. Z znanstvenega stališča se taka metoda ne more opravičiti. Teologija ni tako preprosta.

Iz te književnosti pa še ne moremo s popolno sigurnostjo sklepati na dejansko stanje ruske verske misli. Mnogi trezni močje namenoma molče, ker se jim zdi, da sedanje izredno stanje ruskega pravoslavja ni primerno za definitivno reševanje vzhodnega cerkvenega

vprašanja. To n. pr. trdi G. Trubeckoj v »Ruski Mysli« 1923, knj. 6—8, str. 284. Mnogi ne morejo objavljati svojih spisov, ker nimajo založnikov. Večina ruskih verskih delničnikov so založili ameriški sektanti, ki pač ne bi hoteli podpirati zbližanja s katoličanstvom. Zato je razumljivo, da je ruska emigrantska verska književnost tako enostranska.

Iz skrajnih desničarskih ruskih cerkvenih krogov je izšlo nekoliko člankov in brošur proti katoličanstvu, a po večini so pisane tako pristransko in razdraženo, da ugledu ruske cerkve več škodujejo nego koristijo. Splošno se sme trditi, da je ruska emigracija tudi v verskih vprašanjih jako razdrojena in razbita in da nima velikih avtoritet, ki bi mogle uplivati na množice. Posebno škodljivo je, da se v vrste službenih braniteljev pravoslavja vtriva močje, ki nimajo niti bogoslovne izobrazbe niti potrebne resnobe. Tako n. pr. vseučiliški profesor A. Pogodin i. dr.

(Dalle.)

Prosveta.

DRUGI RECITACIJSKI VEČER.

Druga recitacijska prireditev je bila — kot smo že pričakovali — boljša ko prva. Recitatorji so izbrali snov iz svetovnih in zrelih naših pesnikov, tedaj je bil uspeh že v temelju skoro gotov. Na sporedu je bil Prešeren, Cankar, Zupančič, Seifškar, Novačan, Shakespeare, Sophokles in Schiller. Recitirali so: Ciril Debevec, Milan Pirnat, Janez Zagar in Slavko Jan. Teksti so imeli dvojni namen: pokazati zmožnost ob težkih retoričnih in dramatičnih zgledih ali pa podati nekaj sodobnih poudarkov za občinstvo. Priložnostni komadi so zaostajali za objektivnimi, vendar je občinstvo željno leze besede in zvoka, vse hvaležno sprejelo. — Deklamatorji — vsi štirje — imajo lepe naravne darove v svojih glasovih in povečini tudi obilico

zagrebških tovarišev in njihove obsodbe na 14dnevni zapor, ker so bili osumljeni, da so ob priliki protifašistovskih demonstracij v Zagrebu sežgali laško tricoloro. Za akademike ljubljanske univerze je jasno, da se morajo pridružiti tridnevni stavki zagrebških tovarišev.

Akademik Primus je nato utemeljil potrebo, da sklenejo tovariši akademiki tridnevno stavko, izpričujoč na ta način enodušnost in solidarnost z zagrebškimi tovariši. Ob enem je predlagal resolucijo, na podlagi katere proglašajo akademika mladina ljubljanske univerze tridnevno stavko, in sicer od srede 11. t. m. ob 11 do sobote 14. t. m. ob 11. Po sprejetju te resolucije se oglašajo imenu akademikov-marksistov k besedi akademik Hočevar in prebere izjavo, v kateri se ugotavlja žalostno dejstvo, da so ravno takozvani napredni akademiki ob priliki zadnjega štrajka proti upokojitvi zagrebškega rektorja in drugim Pribečičevim odredbam rušili solidaren nastop celokupne akademske mladine v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Večina navzočih akademikov je smatrala to izjavo v danem trenutku kot neumestno, nakar je predsednik zborovanja vzel govorniku besedo ter proglašil nato v imenu celokupne akademske mladine ljubljanske univerze tridnevno stavko.

Po zborovanju se je podala deputacija akademikov h gospodu rektorju dr. Pitamicu ter ga obvestila o sklepu, ki ga je na skupščini storila akademska mladina. Gospod rektor je vzel to obvestilo na znanje.

Med tem pa so se akademiki pred univerzo razhajali; en del se je pa podal proti Šelenburgovi ulici navzile opozorilo prirediteljev zborovanja, naj se vsi akademiki mirno razidejo. Tukaj je policija strogo nastopila, nakar so se podali akademiki skupno pred univerzo in se tam razšli.

Z Zagrebške univerze.

Zagreb, 11. nov. (Izv.) Danes jutraj so močni policijski oddelki zastražili vse ceste, ki vodijo k univerzi. Točno ob 10 so vsi akademiki zapustili predavalne dvorane, tako da v par minutah ni bilo nobenega dijaka več na univerzi. Izpred univerze so se dijaki mirno razšli. Prišlo ni do nobenega incidenta. Radi nedeljskih dogodkov aretirani akademiki (7) so bili snoči ob 10 obsojeni vsak na 14 dni policijskega zapora.

Iz Ljubljane.

»Ljubljana« bo imela danes, četrtek, ob osmih zvečer skupno vajo za nedeljski nastop. Ker je to edina vaja, naj se je prav vsi člani točno udeležijo.

Opozorjamo na danšnji občni zbor Leonve družbe ob 15 v Jugoslovanski tiskarni. Odbor.

Ljubljanske skrbi. V Ljubljani so ceste tako urejene, da je na sredi ceste, ob cesti pa hodniki, ki so politi z asfaltom ali pa pokriti s kamenitimi ploščami. Potem imajo v Ljubljani tudi cestni red, ki določa, da smejo po hodnikih hoditi samo pešci in kvečjemu še psički, vozniki pa smejo voziti samo po cesti. Do tu je vsa stvar v redu. Križi in težave se pa pričenejo pri koših in košarnah. Zgodi se namreč lahko, da nese eleganten gospod v rokah torbico. Tudi ženske nosijo v rokah lične torbice. Te in ti smejo brez skrbi hoditi po hodnikih. Bolj nerodna postaja stvar že, če se izpremeni lična torbica v dobro nabasan kovčeg. Kam spada človek s kovčegom v roki, ali na hodnik ali na sredo ceste? In če spada na hodnik, kako velik sme biti kovčeg, da spada še na hodnik in ne na cesto? Slavni gerentski svet o tem še ni sklepal! Kritična pa

postane stvar, če se srečata na hodniku mesarski pomočnik z ogromnim mesarskim košem na hrbtu in pa kmetica s širokim jerbasom na glavi. Mesar in kmetica imata pravico hoditi po hodniku. Ali imata pa to pravico tudi koš in košarna in jerbas? In če se sporečeta sedaj kmetica in mesarski pomočnik zaradi prostora, ali naj stopi zaradi takega prepira n. pr. g. gerent Turk s svojimi »glancevanimi« čevlji v kup cestnega blata, da se jima v naglici izogne in pride še pravočasno na magistrat? To so važna vprašanja, ki jih bo moral rešiti bodoči občinski svet.

Obletnica avstrijske republike. Danes praznujejo v Nemški Avstriji obletnico proglačitve avstrijske republike. Zastopniki tujih držav v Ljubljani bodo ob tej priliki razobesili svoje zastave.

Iz konzularne službe. Avstrijski konzul g. Heribert Troll-Oberfell zapusti tekem decembra Ljubljano, ker je poklican v službo v zunanjem ministertvu na Dunaju.

Vojni invalidi in vdove se opozarjajo, da se takoj oddajo sledeče trafike: Daljnja vas št. 4, občina Rudnik, Društvena ulica 61, Novi Udma, Zibertova ulica 23, Sp. Šiška, Kongresni trg 3 in poleg pokopališča pri Sv. Križu. Reflektanti, ki razpolagajo z lokalom in primernim kapitalom, naj se takoj javijo v pisarni U. V. I., podružnica Ljubljana. — Odbor.

Radioklub. Vsem prijateljem radiofonije in članom Radiokluba Ljubljana je uspelo dobiti primeren lokal za prirejanje radiokonzertov in predavanj na prostoru ljubljanskega velesajma, paviljon D. Naznanjamo torej vsem prijateljem radiofonije in članom kluba, da se vrše sestanki v omenjenem lokalni vsak torek, četrtek in soboto ob 8 zvečer dalje. Radioklub Ljubljana.

Umrli so v Ljubljani: S. Matilda Maksimilijana Medved, usmiljenka, 23 let. — Barbara Legar, bivša kmetica, hiraika, 62 let. — Ivana Sedej, dinarica, 25 let. — Ivan Cibelj, sin železniškega poduradnika, pol leta. — Ana Vidic, dinarica, 60 let. — Alojzij Nečemer, jetniški paznik v pok., 57 let. — Marija Krajec, posestnikova žena, 42 let.

Iz Maribora.

Predavanje. V petek, dne 13. novembra ob 20 nadaljuje g. profesor Gabriel Majcen svoje zanimivo predavanje o »starem Mari-

boru«. Razkrival nam bo zgodovino Maribora v srednjem in novejšem veku. V njegovem predavanju so zanimivosti, ki jih morda še nisi imel priliko izvedeti. Zato k predavanju Posebno vabimo prave mariborske domačine, da spoznajo zgodovino svojega kraja!

IV. prosvetni večer je dne 13. novembra ob 20 v Zadržno-gospodarski banki v dvorani v Mariboru. Predava g. prof. G. Majcen: Maribor v srednjem in novejšem veku.

Shod stanovanskih najemnikov v torek večer je potekel stvarno, v veliki skrbi za streho. Odbor je spričo obilno zbranih udeležencev (dvorana je bila polna) razlagal svoje predloge, ki jih je že preje objavil v časopisju in jih je tudi »Slovenec« priobčil. Predložil je kot glavni sklep, ali naj se davek na stanovanja sprejme ali ne. Oglašali so se razni debaterji, vendar večinoma za sprejem davka in energično akcijo za samopomoč. Prav navdušeno so navzoči sprejeli predlog, da se ta davek izpremeni v delnico, ki naj bi ostale last tistih, ki so davek plačali. Delnico bi pa prejel šele tedaj in toliko, kolikorkrat po 250 dinarjev si plačal. O predlogu bo odbor podrobneje sklepal. Vsi pa so poudarjali, da je treba socialnega čuta, da čutimo drug za drugega, ne-le vsak sam zase. Podrobnejše o uspehu shoda bomo še poročali.

Dva požara. V noči od 9. na 10. novembra sta bila kar dva požara. Gorelo je v moškem učiteljski v kuhinji na Trubarjevo ulico št. 12. Ogenj je nastal zaradi napačne zidave štedilnika. Poklicani gasilci so razkopali tleča tla in zadušili ogenj. — Hujiš pa je bil požar zunaj na Pobrežju, Tržaška cesta 7. Pogorel je hlev trgovca s perutnino, gospoda Löschnika. Požarna bramba je sicer prihitela na pomoč, a rešiti ni bilo mogoče ničesar. Zgorelo je tudi 8 svinj, ki jih ni bilo mogoče več rešiti.

Iz Trbovelj.

Otvoritev nove bolnice. Dne 22. novembra t. l. se bo otvorila na najslavesnejši način nova bolnica, ki je ena najmodernejših v naši državi. Pred blagoslovitvijo se bo pri bolnici na prostem brala sv. maša, nakar bo blagoslovljenje in otvoritev bolnice. Cela slovesnost se bo vršila v najobširnejšem obsegu in bodo povabljeni med drugimi visokimi osebnostmi tudi veliki župan. Natančnejši spored se bo določil v petek na seji bratovske skladnice pod vodstvom g. ravnatelja Pamerja.

Avto za promet na velike razdalje. Ima jedilnico, umivalnico, oddelek za kadilce in oddelek za ženske.

čuvstva. V glasovih so še naravni nedostatki in v pojmovanju vrzeli, tako da ni ne glas vedno prijeten in tudi linija podajanja ne nemoteča. Užgala so nekatera mesta iz Kurenta (Debevec). Uvod h krstu (Pirnat), dasi je bil začetek šibak, Z vlakom (Jan), obe Seliškarjevi pesmi, radi snovi in pojmovanja (Zagar). Mesta iz I. igralka v Mamletu (Pirnat) in Mortimerjeva povest (Jan), kjer so se vendar besede skoro preveč tlečale besed. Gotovo krivo je bilo pojmovanje pesmi iz Lepe Vide: Fant je videl rožo. — V ozadju vseh teh recitacij je še začetni patos, ki je povzročil čisto nenaravno podajanje, povečini pa ni bil tudi zamisel enoten. Ta večer je vendar pokazal živo stremiljenje za lepim in plastičnim besednim izrazom in obudil nekaj upa na nov in svež gledališki naraščaj. Fr. K.

ZANIMIV KONCERT.

V Zagrebu se je osnovala zveza sviračev lesenih in medenih instrumentov, ki šteje 10 članov, ki so vsi člani opernega orkestra Narodnega gledališča v Zagrebu. Studirajo pod artističnim vodstvom g. Fabrijana ter so začetkom tega meseca nastopili v Zagrebu na I. intimnem muzičnem večeru z izredno velikim uspehom. Izvajali so 4 skladbe francoske glasbene literature, ki so pisane za deseterico lesenih in medenih instrumentov. Kakor čujemo, se ta izredno zanimivi in redki koncert ponovi v Ljubljani in sicer pod okriljem ljubljanske Filharmonične družbe. Natančnejši spored in datum koncerta javimo v prihodnjih dneh.

Prosvetna zveza.

Naše meje proti Italiji je naslov III. Prosvetnemu večeru, ki se vrši v petek 13. t. m. ob 8. uri v Ljudskem domu. S pomočjo krasnih barvnih skopičnih slik nas bo predavatelj dr. Capuđer vodil od najsevernejše točke Ratoče na Gorenjskem do otoka Lastovo v Dalmaciji. Obiskali bomo beneško Slovenijo in prijazne kraje ob bregovih Soče in obali Jadranskega morja. Z obino udeležbo pokazimo, da primorskih Slovencev nismo in ne bomo pozabili. Spored III. Prosvetnega večera: 1. Parma: Slovenska koralačnica. (Izjava sal. orkester Prosvet-

ne zveze. 2. Igo Gruden: Pesem iredentistov. (Deklamacija.) 3. A. Dolinar: Pogled v nedolžno oko. (S. Gregorčič.) Poje g. akademik Močan. 4. Japelj: Slovenski putpuri. (Sal. orkester.) 5. R. Savin: Predsmrtica. (K. Gregorčič.) Solospjev s spremljevanjem klavirja. Poje g. akademik Močan. 6. Stolz: Beneška noč. (Sal. orkester.) 7. Dr. Capuđer: Naše meje proti Italiji. Skioptično predavanje.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 12. nov.: »Zimska pravljica. Red B. Petek, 13. nov.: »Za narodov blagor. Red E. Sobota, 14. nov.: ob 4 pop. »Ifigenija na Tavridi. Dijaška predstava. Izven. Nedelja, 15. nov.: ob 3 pop. »Kraljice Vidke kresna noč, mladinska predstava. Igrajo gojenke ženske gimnazije in osnovne šole. — Ob 8 zvečer »Periferija. Izven. Ponedeljek, 16. nov.: Zaprt. Torek, 17. nov.: »Zapeljivka. premijera. Petindvajsetletnica umetniškega delovanja gospe Polonice Juvanove. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 12. nov.: Zaprt. Petek, 13. nov.: »Mrtve oči. Red D. Sobota, 14. nov.: »Povratek. Red F. Nedelja, 15. nov.: ob 3 pop. »Netopir. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 16. nov.: »Don Juan. Red A. Torek, 17. nov.: Zaprt.

Prva dijaška predstava v letošnji sezoni bo v soboto dne 14. t. m. ob 4 popoldne v ljubljanskem dramskem gledališču. Vpizori se Goethejeva dramska pesnitev »Ifigenija na Taavridi«. Cene za to predstavo so znatno znižane ter bodo listki v predprodaji ob četrtku dalje pri dnevnih blagajni in operi. Predstava je namenjena v prvi vrsti mladini srednjih in strokovnih šol. vabljeni pa je tudi ostalo občinstvo.

25 letnica P. Juvanove. Kakor že javljeno, proslavi Narodno gledališče v Ljubljani v torek dne 17. t. m. 25 letnico umetniškega delovanja velezašlužne dramske igralka ge. Polonice Juvanove. Ga. Polonca Juvanova je članica ljubljanskega gledališča od sezone 1899/1900. Kot dramska igralka je z prav lepim uspehom in splošnim priznanjem kreirala najrazličnejše vloge. Posebno uspešno pa je nastopala v raznih izvornih naših delih. O priliki njene 25 letnice se vrši prva vpizoritev Golarjeve drame »Zapeljivka«, v kateri igra jubilatka glavno vlogo. Občinstvo vabimo k tej predstavi, za katero so vstopnice že v predprodaji pri dnevnih blagajni in operi. * * *

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je prejela od abonentov reda D dve nepodpisani dopisnici glede vrstnega reda predstav. Uprava prosi, da se ji ne pošiljajo anonimni dopisi, temveč podpisani od abonentov ter izjavlja, da bo vse želje, v kolikor je le mogoče, vestno upoštevala. Na anonimne dopise se pa tudi ona ne more ozirati. * * *

Nova operna premijera. V sredo dne 18. t. m. se poje prvič na slovenskem odru Foersterjeva vedramatična opera »Eva«, ki se uprizarja na vseh čeških odrih ter bo doživela tekmo tega meseca svoje 50 predstavo na odru Narodnega gledališča v Pragi. Opero je naštudiral za našo vpizoritev kapelnik g. Balatka. * * *

Knjige in revije.

Knjige »Goriške Matice« za l. 1925. Goriška Matica razpošila je dni svoje knjige za l. 1925. Knjig je pet: 1. Koledar (120 strani, bogato ilustriran); 2. France Bevk: »Smrt pred hišo, roman; 3. J. Meze, S. D.: »Castiljivi Janez Boscor, apostol mladine; 4. Alojzij Carli Zukočič: »Evmifan« in drugi spisi, priredil in uredil dr. Joža Lovrenčič; 5. »Otroci stepov, narodopisne črtice o Kirgizih in Turkmenih, priredil Ivan Bežnik. Vse knjige je tiskala »Narodna tiskarna« v Gorici. Naročila sprejema uprava »Goriške Matice« v Gorici, Via C. Favetti št. 9.

K prisegi vojaških obveznikov. Dodatno k izdanim razglasom v zadevi prisega voj. obveznikov, katera se vrši v tukajšnji občini v nedeljo, dne 15. novembra se razglasa še sledeče: Kakor je znano, se bo zaprisega v Trbovljah vršila samo en dan, vsled česar je delo in izvršitev iste z ozirom na veliko število obveznikov zelo otežekoteno in se je bati, da komisija pri najmanjši nerednosti ali napaki v sporedu ne bo mogla dela v enem dnevu izvršiti ter vse obveznike zapriseči. V očigled temu in ker nosi končno posledice le dotični, ki prisega ni položil, se naroča, da se vsak strogo in točno drži izdanih navodil. Legitimacije, oziroma potrdila o položeni prisegi, katero mora imeti vsak obveznik, se bodo delila že v sredo, dne 11., četrtek dne 12., petek dne 13. in v soboto, dne 14. t. m. celi dan v dvorani gospe Forte na Vodah, za kraje Sv. Lenart, Sv. Katarina, Sv. Marko, Studence, Prapretno in Oistro pa v Hrastniku v občinski pisarni. Te legitimacije so še brez uradnih žigov in podpisov, ter vsled tega tudi še neveljavne, ter se bodo opremile z žigom in podpisom šele v nedeljo po izvršeni prisegi. Vsak ki ima polagati prisego, naj si torej prvotno preskrbi to legitimacijo, s katero se potem v nedeljo javi komisiji v dvorani gospe Forte v svrhu polaganja prisega. Po legitimacijo mora priti vsak osebno, ker se bo vsak posameznik pri izdajanju legitimacij, kakor tudi v nedeljo pred zaprisežo identificiral.

V Društvenem domu bo na čast vsem Tinčutom v nedeljo, 15. novembra zabavna prireditev z godbo. Na njihovo čast se bo pekla Martinova gos. Preskrbljeno bo tudi z domačimi svežimi jeternimi, krvavimi in praženimi klobasicami in drugimi delikatesami. — Začetek ob 3. popoldne.

Cerkveni vestnik.

V Križankah obhaja ondotna Moška Marijina družba prihodnjo nedeljo dne 15. t. m. svoj drugi družbeni glavni praznik. Zjutraj ob 6 bo sv. maša in skupno obhajilo, popoldne ob 4 (ne ob 6. uri) pa slovesen družbeni shod. Popoldanska pobožnost se preloži zaradi prireditve v »Unionu«.

Dijaški vestnik.

Vabilo vsem kat. dijaškim društvom v Ljubljani. Da določimo, kako bi enotno in čim boljše praznovali naš praznik dne 8. decembra, vabi Akad. Marij. kongregacija vsa kat. dijaška društva k skupnemu posvetovanju v soboto dne 14. t. m. ločno ob dveh popoldne v Akad. domu. Društva naj se po zastopnikih posvetovanja sigurno udeležijo. — Za Akad. Marij. kongregacijo: Prefekt.

Na 63. rednem obnem zboru »Danicec« dne 9. novembra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Vodnik France, phil.; podpredsednik Stanovnik Jakob, tehn.; tajnik Mikelj Jožef, jur.; blagajnik Zbontar Miha, tehn.; gospodar Kuhelj Tóhe, tehn.

Naznanila.

Klub Esperantistov v Ljubljani obvešča vse one, ki so že naročili esperantsko slovnico, da bodo ista izšla prihodnji teden in se jim bo takoj doposlala. Ostalim interesentom se priporoča za cenjena naročila. Naroča se pismeno na »Klub esperantistov v Ljubljani«, »Narodna kavarna«, Cena knjigi 20 Din.

Poizvedovanja.

Naša se je v veži Narodnega doma v torek zvečer listnica z manjšo vsoto denarja. Izgubil je dobi v Mestni hranilnici ljubljanski pri višjem kontrolorju g. Iv. Hirtu.

Izgubila se je jeklena zapesna damska ura v soboto zvečer od glavnega kolodvora do Križevniške ulice. Pošten najditelj se naproša, da jo izroči proti nagradi v trgovini »Pri solnce« za vodo.

Izguba ročnega dela. Neka učenka je izgubila šolsko ročno delo v obliki srnjice od gostilne Keršič v Šiški, po Gosposvetški cesti do gostilne Novi svet. Pošten najditelj se naproša, da bi šolsko ročno delo oddal pri g. Jenku na Gosposvetški št. 14, dvorišče levo.

Skrivnost najdenke. Povest. Spisal Reimmichl. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broširanemu izvodu 12 Din, vezanemu 16 Din. Ko so pred leti izhajale v »Domoljubcu« Reimmichlovo povesti, so pričakovali naročniki listi tako nestrpnostjo, kakor nikdar prej in nikdar pozneje. Tirolski župnik Reimmichl ima za ljudski okus tako srečno pero, kakor malokateri pisci. Med najboljše njegove povesti spada brez dvoma povest najdenke, katero naj si nabavi vsaka ljudska knjižnica in kdor želi čitati lepe povesti.

Srbska začetnica. Za Slovence priredil dr. I. P. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 12 Din. Namen knjige je v prvi vrsti seznaniti nas s cirilico, ne samo da se naučimo čitati tiskano in pisano cirilico, temveč da nas uvede knjižica tudi v začetno umevanje srbo-hrvaškega jezika. Omejuje se na najbistvenejše razlike med srbo-hrvaščino in slovenščino.

Zgodovinske anekdote. Zbral dr. Vinko Šarabon, I. II. in III. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena I in II zvezku po 16 Din, III. zvezku 12 Din. Skupaj vezanim zvezkom 60 Din. Anekdote so poučne in zabavne, kratke dogodbe, ki so se povečini v resnici dogodile in značijo v svojem jedru kako posebno lastnost, izreden nauk ali kako posebno duhovitost, izvenijo pa navadno razvedrilno šaljivo in zabavno. Vsakdo, ki čita Anekdote, pride na svoj račun. Resen mož in veseljak, izobražena dama kakor priprosta žena, mladenke in mladeniči, vsakdo dobi med Anekdotami mnogo takih, ki mu bodo posebno ugajale in ki bodo vplivale poučno in blažljivo.

POJASNILO.

Ker smo imeli posebno v zadnjem času mnogokrat priliko opaziti, da velik del javnosti ne dela razlike med akad. slikarjem Gojmirom Antonom Kosom in akad. kiparjem Valentinom Kosom, čemur je deloma vzrok površnost deloma to, da se ponekod beleži komaj začetni kresnega imena, opozarjamo na različne osebe obeh delavcev na polju naše umetnosti. Nejasno utegne povečati še dejstvo, da se nabaja v Mariboru še akad. slikar Ivan Kos.

Gospodarstvo.

Gospodarski položaj v Avstriji

Dunaj, 9. novembra.

Ze več tednov stoji javnost v Avstriji pod vtisom štrajkov. Komaj je prenehal štrajk pri Alpinski montanski družbi, že je izbruhnil nov štrajk v nekih železarskih industrijah. Najbolj pa je interesiral javnost štrajk pekovskih delavcev, ki je izbruhnil dne 3. novembra na Dunaju, ker so delodajalci odbili zahtevo po 12% zvišanju plač.

Problem cen kruha je bil že dalj časa najvažnejše vprašanje avstrijske gospodarske politike. Ze leta 1924. je avstrijska vlada začela z energično borbo proti dražnji. Pršlo je do znanega procesa proti eni izmed največjih pekarn v Avstriji. Kljub vsemu pa ta problem obstoja še dalje. Vendar pa avstrijska vlada energično zastopa interese konzumentov, kar bi bilo priporočiti za vzgled tudi drugod.

Po treh dneh je štrajk končal, ker sta obe stranki sprejeli odločitev razsodišča, ki je ugodilo deloma zahtevam pekarskih delavcev; dosegli so namreč zvišanje mezd za 5%.

Avstrija pa ima tudi skrb s svojim uradništvom, ki se je zadnje čase začelo gibati in zahtevati zvišanje plač. Vendar pa je uspelo mirnim potem rešiti spor, tako da bodo uradniki dobili 2. januarja 1926 »pomoč«, ki bo znašala 28% mesečne plače. Prav slabo situirani uradniki bodo dobili na to že letos nekaj predujma. — Finančno stanje Avstrije ne izkazuje nikakih izprememb. Proračun je v ravnotežju. Vse se vrši v redu.

Koncem prejšnjega meseca je prišlo do manjše napetosti na denarnem trgu, ki pa je kaj kmalu postopila. Poslovanje na borzah je padlo na minimum. Kurzi so večinoma znatno popustili, edino na tržišču fiksno se obrestujočih papirjev je bilo živahnije povpraševanje, k čemur so mnogo pripomogla poročila o konferenci nasledstvenih držav v Pragi glede ureditve avstroogrskih dvojnih dolgov.

Položaj avstrijske industrije je, če izvzamemo štrajke, ugoden. Tako posluje ugodno papirna, kemična in velik del metalurške industrije. Tudi številke zunanje trgovine so ugodne. Brezposelnost se z majhnimi presledki vedno bolj zmanjšuje.

Zveza zavarovalnih družb v kraljevini SHS. Kakor čujemo se vrši dne 13. in 14. t. m. v Ljubljani občni zbor Zveze zavarovalnih družb v kraljevini SHS.

Stanje voznega parka v oktobru 1925. Iz Belgrada poročajo, da je imela naša država meseca oktobra letos 51.747 tovornih vagonov; od teh je bilo porabnih 33.880, ostalih 17.867 pa je potrebovalo reparatur.

Nemško-jugoslovska trgovina. Iz nemške uradne statistike posnemamo, da je v prvi polovici t. l. znašal uvoz v Nemčijo iz Jugoslavije 40 milijonov zlatih mark, izvoz iz Nemčije v Jugoslavijo pa samo 27 milijonov mark, tako da je bila naša trgovina z Nemčijo ... lna za 13 milijonov mark.

Produkcija piva v Avstriji. V tekoči kampanji računajo produkcijo piva v Avstriji na 5.400.000 hl napram 4.600.000 hl v pretekli kampanji.

Nemško-španska carinska voja. — Med Nemčijo in Španijo je izbruhnila carinska voja.

Imaš li srečko dijaške loterije?

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

— Prav imate, ljubi major, je odgovoril geograf. Ti-le tvoji profesorji na srednji šoli so res zlata vredni! Evropa, Azija, Amerika, Afrika, Oceanija, ves svet, vse je angleško! Pri moji veri, pri takem zemljepisju ni čuda, da se vam divjaki radi pokoravajo. Ho, ho, ho! Toline, kaj pa luna? Ali je morebiti tudi angleška?

— Če ni, pa še bo, je odgovoril moško mladi Avstrijec.

Po vsem tem Paganel ni mogel več vzdržati. Vstal je. Moral se je nasmejati do sitega. Oddaljil se je za četrtilje od taborišča, pa se je še vedno razlegal njegov gromki: ha, ha, ha.

Medtem je poiskal Glenarvan v mali popotni knjižici knjigo Samuela Richardsona: Uvod v zemljepis, ki jo imajo na Angleškem zelo v čišlih in ki je glede zemljepisja malo bolje poučena kakor pa profesorji v Melbourneu.

— Tu imaš dečko, je dejal Tolineju, vzemi in shrani to knjigo. V zemljepisju imaš nekaj napačnih misli, ki jih moraš spremeniti. Dam ti jo v spomin na naše srečanje.

Toline je vzel knjigo, ne da bi odgovoril; ogledaval jo je od vseh strani in zmajeval nejeverno z glavo, ne da bi se mogel odločiti vtakniti jo v žep.

V tem se je popolnoma znočilo. Bila je že deseta ura in misliti je bilo treba na počitek, da bodo zjutraj laže vstali. Robert je ponudil prijatelju Tolineju polovico ležišča.

Divjaček je povabilo sprejel.

Par trenutkov pozneje sta se lady Helena in Marija Grantova podali na voz, popotniki pa so se

Borze.

Dne 11. novembra 1925.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.88—7.98 (7.88—7.98), Berlin 13.393—13.498 (13.4025—13.5025), Italija 224.04—226.44 (222.67—225.07), London 272.97—274.97 (273—275), Newyork 56.1550—56.7550 (bl. 56.475), Pariz 225.21—229.21 (223—227), Praga 166.58—168.58 (166.69—168.69), Dunaj 7.919—8.019 (7.92—8.02), Curih 10.857—10.987 (10.858—10.988), Amsterdam 22.6324—22.8825 (22.643—22.843).

Curih. Belgrad 9.20 (9.20), Budimpešta 72.70 (72.70), Berlin 123.50 (123.55), Italija 20.68 (20.57), London 23.1412 (23.15), Newyork 518.875 (518.875), Pariz 20.6750 (20.55), Praga 15.375 (15.375), Dunaj 73.12 (73.15), Madrid 74.15 (74.15), Bukarešt 2.48 (2.45), Sofija 3.75 (3.75), Atene 7.10 (7), Varšava 86 (86), Amsterdam 208.85 (208.85), Bruxelles 23.55 (23.55), Stockholm 138.85 (138.75), Kopenhagen 128.50 (129.25), Oslo 104.75.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5475, Kodanj 174.30, London 33.9475, Milan 28.16, Newyork 708.65, Pariz 28.17, Varšava 114.50. Valute: dolarji 707.75, francoski frank 28.08, lira 28.05, dinar 12.50, češkoslovaška krona 20.985.

Praga. Devize: Lira 135.75, Zagreb 60.01, Pariz 134.12, London 163.60, Newyork 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 den., vojna odškodnina 322—325, zaklj. 322, zas. avni list 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Čejska 200—205, Ljublj. kreditna 220 den., Merkanilna 100—104, Praštediona 980 bl., Kred. zavod 175—185, Strojne 120 den., Vevče 120—126, Nihag 34—35, Stavbna 100—110, Seir 145—148.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76—77, vojna odškodnina 318.50—319.50, nov. 319.50—320, dec. 322—324, Hrv. esk. 121—123, Kred. 135—138, Hipobanka 66—68, Jugobanka 109—110, Praštediona 952.50—960, Ljublj. kreditna 210 den., Slavenka 49—50, Srpska 144, Eksploatacija 51—52, Seferana 480—490, Nihag 30 bl., Gutmann 400—410, Slavex 150 den., Slavonija 42—43, Trbovlje 320—328, Vevče 120—125.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 674.50, Alpine 281, Greinitz 135, Kranjska industrijska 335, Trbovlje 416, Hrv. esk. 152, Leykam 161, Hipobanka 78.50, Mundus 945, Slavonija 52.

Blago.

Ljubljana. Les: Remeljani 34-68 68-68, 78-78, 98-98, 58-78, feo meja tranz. 570—590, matriceri, 74x224, 4 m delgi, feo vag. Postojna tranz. 575 bl., Zito in poljski pridelki: Ajda, domača, feo premk. post. 235 bl., pšenica baška, 77 kg težka, feo nakl. post. 245 bl., pšenica domača, feo Ljubljana 260 den., pšenica baška, par. 77 kg, par nakl. post. 1 vag. 242.50—242.50, zaklj. 242.50, koruza nova, sušena, par. sremeska post. 2 vag. 145—145, zaključek 145, koruza baška, stara, par. Novi Sad 170 bl., koruza umetno sušena, par. Novi Sad 145 bl., koruza umetno sušena, par. Vinkovci 155 bl., koruza umetno sušena, slav., feo nakl. post. 155 bl., koruza nova, času primerno suha, feo sremeska postaja 105 bl., koruza umetno sušena, par. Postojna tranz. 193 bl., koruza umetno sušena, sremeska, feo nakl. post. 145 bl., proso domače, feo premk. post. 210 bl., oves dvojniorešetani, feo slav. post. 165 bl., otrobi, drobnji, par. Postojna tranz. 165 bl., krompir beli ali roza, feo premk. postaja 72 bl., želez, feo nakl. post. 180 bl., kostanj divji, sad, feo nakl. post. 50 den., ječice zlat-rumene, feo nakl. post. 190 den., Siročnice in semena: Fitol beli ban., egal vrece 100 kg, f-n, par. Postojna 275 bl., fitol rjav., egal vrece, 100 kg, b-n par. Postojna 260 bl., fitol ribičan, feo Ljubljana 300 den., fitol prepelihar, feo Ljubljana 300 den., fitol mandolon, feo Ljubljana 350 den., konono seme, par. Postojna b-n 570 bl., laneno olje feo Ljubljana, sod poseb. 1650 den., Kolonijalno blago: Razine Sultanine, Smyrna, Extra v zab. (200) po 13 kg, b-tara 10%, feo presto skladišče Trst 156.80 bl. — Seno, slama: Seno sardko, stisnjeno, feo štaj. post. 75 bl., seno pošladko, stisnjeno, feo štaj. postaja 60 bl., slama stisnjena, feo štaj. post. 50 bl.

Volnene vestice

lopice, svitarje in druge volnene pletenine, zimske trikot maje in hlače dobite v Ljubljani najceneje pri F. in I. GORČAR na Sv. Petra cesti 29.

Poskusite in prepričali se boste!

Električna centrala na Krškem polju.

(Tomazin, Cerklje.)

»Slovenec« in »Jutro« sta prinesla v petek, 30. oktobra poročilo iz Belgrada, da se je tačas tam mudilo zastopstvo mesta Zagreba, ki je imelo nalog, pospešiti rešitev pritožbe in omogočiti pričetek dela centrale. Minister za vode je izjavil, da bo zadeva mogla biti rešena, ko narodna skupščina sprejme nov zakon o izkoriščanju vodnih sil. Načrt tega novega zakona omenja tudi »Jutro« v navedenem poročilu, a ne more se vzdržati, da ne bi lopnilo po »klerikalcih«. Dovolj jasno je povedal g. minister za vode, a krivi naj bodo klerikalci. Čudno! Saj je bil vendar v deputaciji g. vladni svetnik dr. Mencinger, ki je izdelal razsodbo velikega župana ljubljanskega in mora torej vso zadevo imeti v mezinu. On je gotovo g. ministru dopovedal natanko, a če g. minister vztraja na svojem, se ne da predrugačiti. Dr. Mencinger je zastopal interese — ne prebivalstva na Krškem polju — ampak Zagreba, kar je zelo zanimivo.

Ker je tako, se zdi, da še ne bo kmalu rešitve in Zagreb se močno boji, da bo preje petklo še eno leto — eno je že skoro minulo — in dana koncesija ugasne. Treba bi bilo pričeti postopanje iznova, kar pa ogromno stane. Je pa tudi res, da vsako zavlačevanje nima samo neprijetnega strahu za Zagreb, ampak pomenja tudi faktično izgubo za občinarje mesta Zagreba. Po svetovni vojski je Zagreb močno narastel in se bo še razvijal, če bo imel pogoje. Med te pogoje spada brez dvoma elektrika za obratovanje, razsvetljavo, kurjavo itd. Tega pa danes Zagreb nima. Ima pač kalorično elektrarno, a je veliko premala. Poleg tega je pa še vedno odvisna od različnih drugih faktorjev kot so n. pr.: premog, kotlj in slično. Naj n. pr. počí kotel, kar se je baš letos v januarju zgodilo, naenkrat je celo mesto v temi in ves obrat ustavljen. Pa je možnost, da bi moralo vse skupje počivati v temi ne samo nekaj ur, ampak celo nekaj dni. Kaj bi bil tedaj Zagreb? In če bi se kaj takega ponjavljalo? Pa če bi n. pr. ne bilo mogoče dobavljati točno premoaga? Vzroki so n. pr.: štrajk na železnici, štrajk v rudokopu in še kaj podobnega. Pri vsem tem pa je premog precej drag in temu primerna tudi elektrika, ki se proizvaža v kalorični elektrarni. Kdor to ve, se ne bo čudil, da se Zagrebčanom tako mudi. — Zakaj pa kje drugod ne napravijo tega, kar nameravajo na Krškem polju? Zakaj? Ker nisojki nikjer tako ugodno! Ne rečem, da sploh ne bi dobili kje drugod tolike vedne sile, kot je bodo imeli na Krškem polju, a drugo je: kje bi bil tisti kraj. Mi smo od Zagreba oddaljeni nekako 30 km in ta daljavnost ni prevelika. Čim večja pa je daljavnost, tem dražja je naprava! So iskali tudi drugod, a ni zanfel! Najbolj nespametno pa je, če v tej stiski, kot je Zagreb za električno centralo, nam še ob vsaki priliki grozi in žuga, češ, če ne boste dali vsega, kot hočemo, bomo pa drugod kje postavili centralo, ali pa se bomo odločili za kalorično. Čisto odkrito povedano: če bi imeli mi od elektrarne na Krškem polju take ugodnosti kot so nam jih doslej ponujali, ne bomo jokali! Ne bomo namreč jokali, če bi Zagreb nameravan načrt opustil. Prav tako kot to, pa povemo odkrito, da principijelno stvari prav nič ne nasprotujemo in bomo storiili, kolikor se sme od nas zahtevati, da se projekt uresniči, ako bo koncesionarka — in četudi bi to bila Ljubljana ali kdo drug — prevzela nase, kar po pravici smemo zahtevati.

Nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

Čudno se mi zdi, ko razmišljam besede, ki jih je govoril dne 10. junija 1923 — na dan prvega komisjskega ogleda — v Krškem zagrebški župan g. Heinzel. Imel sem čast biti deležen skupnega obeda, ki ga je zagrebška občina preskrbela ta dan za celo komisijo. Kot menda nekaka zastopnika tukajšnjega ljudstva so Zagrebčani povabili na obed g. dekana Kurenta in moje malenkost. Gospod župan Heinzel je poudarjal v svojem govoru, da oni (t. j. Zagreb) niso prišli, da bi naredili nekaj velikega, koristnega in imenitnega samo za se, ampak tudi za nas. Njegove besede: »Mi hočemo dobro vam prav tako kakor sebi,« so izzvenele pač popolnoma drugače kot besede zastopnika Zagreba letos na dan 20. februarja, ko je dejal: »Pa kaj nas briga? Mi se lahko preko vaših glav pogodimo z Belgradom! In to oddaljevanje od obljub in zagotovil g. župana Heinzla smo čutili od prilike do prilike bolj krepko in zato ni čuda, da smo držali svoje zahteve in jih nismo držali. Najbolj čudno se nam je pa zdelo to, da pri ponovnem komisjskem ogledu lani z marsikatero stvarjo se na dan nismo mogli, čeprav se nam je leta 1923. zagotavljalo, da do svojih pravic nam ne bo težko priti. Naj omenim samo en zgled: Pri komisjskem ogledu l. 1923. ni bilo pomislekov s strani graditeljice, da se postavi na sedanji cesti Boršt—Skopice čez kanal most. Lani je pa že zadel ta most na težave. Pa prvi dan je še nekako šlo, saj so nam ponujali, če se odrecemo mostu, do 6 milijonov kron in celo več — denarne odškodnine. Ker se ta dan nismo mogli izjaviti končno veljavno, smo bili čez 4 dni poklicani na izjavo. A baš ista komisija in prav isti ljudje, ki so pred 4 dnevi še priznavali nujnost mostu, isti, ki so ponujali denarno odškodnino, so čez 4 dni trdili o istem mostu, da je nemogoč, neizvedljiv, da je zadeva indiskutabel, kakor so blagovolili staviti tudi v zapisnik. Pa človek to postopanje razumi in odobravaj, če moreš! Navedel sem le en zgled, pa bi jih lahko še!

Čeprav so gospodje od ljubljanske oblasti očitno bolj stali na strani graditeljice kot na naši strani, pa vseeno ni šlo gladko. Pa kako naj gre, če so nas takorekoč briskirali? Mi smo n. pr. stavili tudi to zahtevo, da se celemu Krškemu polju s sosednjimi obgorskimi kraji vred mora dati iz elektrarne vsak čas — proti denarni odškodnini seveda — elektrika na razpolago. Ta naša zahteva, ki se dobesedno glasi kot sledi, je hotela zagurati uporabo električnega toka tudi neudeležencem. Dobro namreč vemo, da ni mogoča industrija ali kaka obrt tu v naših krajih, ako ni na razpolago elektrika in čeprav bi se na našem polju nahajalo deset električnih central. Zahteva se glasi: »Za cel okoliš, torej tudi za neudeležence, ki bivajo na Krškem polju, odnosno v sosednih obgorskih krajih, zahtevamo, da se jim da izraba električne sile — bilo v razsvetljevalne, bilo v gospodarske, bilo v obrtno ali industrijske namene, — vsak čas na raz-

zleknil v šatoru. Zunaj se je še vedno mešal Paganelov smeh s sladkim, pritanjenim petjem divjih srak.

Ko je drugo jutro ob šestih zbudil spoče solnčni žarek, so se zaman ozirali za avstralskim dečkom. Toline je izginil. Ali je hotel priti čim prej v svoj ljubi Lackland? Ali ga je užalil Paganelov smeh? Kdo ve?

Ko se je lady Helena vzbudila, je našla na prsih svež šopek mimoz s priprostimi listi, Paganel pa v telovnikovem žepu Samuela Richardsona Uvod v zemljepisje.

Štirinajsto poglavje.

Zlati rudniki na Aleksandrovi gori.

L. 1814. je sedanji predsednik kraljevega Zemljepisnega društva v Londonu, gospod Roderick Impey Murchison spoznal po dolgotrajnem proučevanju, da sta si gorovje Ural in pogorje, ki gre v smeri od juga proti severu nedaleč od južne avstralske obale neverjetno podobni.

Ker je Ural zlatonosno gorovje, se je učeni geolog po pravici vprašal, če se ne nahaja žlahtna kovina tudi v avstralskem sorodnem pogorju. Ni se motil.

Ko so mu par let pozneje poslali par vzorcev zlata iz Novega Južnega Walesa, je sklenil, da pošlje številno kornvalskih delavcev v zlatonosno pokrajino Nove Holandije.

Prva zlata zrna v južni Avstraliji je bil našel gospod Francis Dutton. Prva ležišča zlata rude v Novem Južnem Walesu pa sta odkrila Forbes in Smith.

Ko se je ta novica razširila, so začeli vreti iz vseh krajev sveta iskaleci zlata: Angleži, Amerikanci, Italijani, Francozi, Nemci in celo Kitajci. Toda šele 3. aprila 1851. je odkril M. Hargraves zelo bogata najdišča. Ponudil je guvernerju sydneyjske naselbine, gospodu Ch. Fitz-Royu, da mu pove zanje, če mu da skromno vsotico petsto funtov sterlingov.

Njegova ponudba sicer ni bila sprejeta, novica o velikem odkritju pa se je raznesla. Iskaleci so se podali proti Summerhillu in Leni's Pondu. Ustanovili so mesto Ophir, ki je — kot se je kmalu pokazalo — po svojem bogastvu zaslužilo svoje svetopisemsko ime.

Do teh dob pa še ni bilo govora o provinci Viktoriji, ki je brezdvomno na prvem mestu, kar zadeva bogastva zlata.

In res, par mesecev pozneje, meseca avgusta 1851., so izkopali prva zlata zrna viktorijanske province. Kmalu potem so iskaleci začeli »obdelovati« četvero okrajev. Ti štirje okraji so bili: Ballarat, Ovens, Bendigo in Aleksandrova gora, vsi štirje zelo bogati. Toda reka Ovens ima preveč vode, tako da je bilo iskanje zelo težavno. V Ballaratu je zlato preveč neenakomerno porazdeljeno, zato so se iskaleci velikokrat trudili zastoj. Bendigo je tako nerodoviten, da se iskaleci niso mogli preživljati. Na Aleksandrovi gori pa so bili dani vsi predpogoji za uspešno iskanje: ležšča so bogata, zelo enakomerno porazdeljena, zlato prvovrstno. Žlahtna kovina z Aleksandrove gore se plačuje libra po štirinajststo enainštirideset frankov in je na svetovnem zlatem trgu najbolj cenjena.

In baš v te kraje, tako bogate nepričakovanih najdb, pa tudi žalostnih razočaranj, je pripeljala pot po sedemindesetem vzporedniku Glenarvana in ostale prijatelje Harryja Granta.

Ves zadnji dan leta so popotovali po hribovitih krajih, ki so zelo utrudili konje in vole, zvečer pa so zagledali okrogle vrhove Aleksandrove gore. Utaborili so se v ozki soteski med nizkim gričevjem. Zivalim so dali na noge spone in jih poslali iskat paše med velikimi kremenovimi skalami, ki so bile razmetane tupatam po soteski. Sedaj še niso bili na kraju, kjer kopljejo zlato. Šele drugi dan, na novega leta dan 1866 je voz zavezil v tisto bogato pokrajino.

(Dalje sledi)

Priloga: »Cirilovo knjižničec v Mariboru: 8. zvezek: Orcey Dušiča. Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijskih puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bennett: Živ pokopani. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialistična (Od socialistična do duhovnika). 16 Din. 12. zvezek: E. Lesnik: Sumi, sumi Drava. Critice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovevske gorice. 7 Din. KOL.

polago. Razume se, da neudeležencem proti plačilu.

Zdelo se bo morda komu, da je ta naša zahteva odveč. Pa ni odveč. Čeprav so nam pravili nekateri: »Saj bodo radi dali elektriko, ker je bodo imeli dovolj« se je izkazalo, da tudi to ni resnično. Na to našo zahtevo in na zahtevo za brezplačen tok prizadetim, — o čemer bom pozneje govoril, — so odgovorili v razsodbi tako, da dajo celemu Krškemu polju na razpolago 100 kilovатов, in sicer za iste cene in pod istimi pogoji kot bo električen tok v Zagrebu! — Torej: ne zastoj in ne toliko kot bi jo mi rabili, ampak za drag denar in le omejeno množino! Ali ni to smešno? Mi tu poleg centrale naj plačamo tok, če ga sploh dobimo, po isti ceni kot v nad 30 km oddaljenem Zagrebu, do kamor že sami drogovi in žica precej stanejo, ako nič drugega ne upoštevamo. In potem pa tole: Krško (okolice sploh nima, ker je pod skalo ob Savi!) dobi tudi 100 kilovатов, a Brežice z okolico pa 250 kilovатов. Privoščimo Brežicam in Krškem, zahtevamo pa, da favorizirajo — če bi to bilo sploh umestno — raje one kraje, ki bodo vsled kanala in centrale trpelj. Kdor to dobro preudari, mu bo jasno, da ne bi koncem konca Slovenija od te elektrarne imela skoro nikakega haska. Velika razlika je tudi v tem, če s tem mislijo priklopljene kilovate, ali pa faktično obtežbo! Omenil sem Slovenijo, ki je koncem vsega vendar upravičena nekaj zahte-

vati zase. Nam doslej v tem oziru pač nihče ni mogel ničesar očitati, čeprav »Jutro« vedno poje o nekih »klerikalnih intrigah« in »huj-skarijah« ter menda misli tudi na kak »separatizem«. Mi smo bili v tem pogledu lojalni. Da pa pride na dan, kar še ni, naj povem še tole: Tri dni (7. junija) pred prvim komisij-skim ogledom leta 1923. smo imeli z udeleženci sestanek na Skopcih. Posvetovali smo se o skupnem nastopu. Kar se pripeljeta dva gg. iz Brežic, oba inženjerja in povesta, da sta poslana v zadevi električne centrale. G. inženjer Premelč (menda je sedaj že med rajnimi) je prinesel s seboj sledečo resolucijo (njegov rokopis hranim jaz): »1. Zahtevamo od Pokrajinske uprave, da štiti interese Slovenije in njenega prebivalstva, ker smatramo Slovenijo za zemljo, ki ima svojo bodočnost v prvi vrsti v industriji in ne v poljedelstvu, v katerem je že sedaj pasivna. Zato zahtevamo, da se uvaža naš sklep in da se stori vse potrebno, da se ohrani naše vodne sile naš domovini. 2. Vodna sila, ki nam jo je dala priroda na naših tleh, je izključna naša last. 3. Pridržimo si pravico, da razpolagamo z vodno silo sami, da jo izkoristimo sami, ali da jo dovolimo izkoristiti drugim, toda le z izrecnim našim dovoljenjem in proti odškodnini, ki odgovarja vrednosti vodne sile. 4. Vodna sila se ima uporabiti v Sloveniji, in sicer v prvi vrsti tam, kjer se akumulira njen padeč, t. j. na Krškem polju in le preostanek je

na razpolago oddaljenim krajem.« — Ta resolucija je bila dana na glasovanje ter je bila soglasno sprejeta. Povedati pa je treba, da je nismo do danes nikamor predložili in nikjer objavili. Zakaj ne? Največ ne radi tega, ker se nam je po velikih obljubah g. župana Heinzla v govoru, ki sem ga omenjal, zdela ta resolucija skoro malo trda, čeprav upravičena. Pozneje pa ni bil več čas za to, da bi jo rinili v ospredje. Danes se nam pa zdi, da jo smemo objaviti, ker je bila soglasno sprejeta in ker se bo zadeva centrale znova začela. Da pa »Jutro« ne bo zagnalo zopet kakega vika in krika, povemo, da avtor te resolucije ni kak »klerikalec«.

Pređen za danes sklenem, bom zapisal tole: Krivda, da se centrala še ne gradi, ni na interesnih, ampak drugod. Rečem: Ko bi bila razsodba ljubljanskega velikega župana vsaj približno taka kot bi morala biti tudi z ozirom na interese, bi se interese prav gotovo ne pritožili in v tem slučaju bi bil Zagreb, — če ima že potreben denar pri rokah, — v tekočem letu že lahko gradil. Pritožba je prišla v Belgrad, a sedaj leži tam. Zakaj, je pa znano. Jezite se torej na se in na nje!

Izpred sodišča.

Dve nevarni sraki na kamniškem sejmu. Dne 9. junija se je vršil v Kamniku letni sejem, ki je bil jako dobro obiskan in se je tudi živahno trgo-

valo. Na ta sejem so prišle tudi štiri nevarne ženske, ki pa se niso pečale s kupčijo, marveč so kradle ženskam ročne torbice in denarnice. Dve izmed teh sta bili že kaznovani, dve pa so privedli v Ljubljano, ju zaprli v zapore deželnega sodišča in sta dobili sedaj svoje plačilo. Obedve: Katica Brebec in Ivka Lovrakovič, sta omoženi v Karlovcu in sta, kot je ugotovila preiskava, predzraj in nevarni žeparici. Ovađenih je bilo tisti dan kar 12 žepnih tatvin, katerih pet sta izvršili sedanji obtoženki, kar je dokazano s pričami. Tudi so ju zalotili, ko sta na Staretovem vrtu v Kamniku praznil ukradene listnice in jih metali v travo. Pobrali sta iz teh listnic okoli 1800 Din. Koliko sta pa pokradli v resnici, niso mogli ugotoviti. Zalotila ju je neka kmetica, ki je začutila tujo roko v svojem žepu. Prestrašena žeparka je vrgla listnico pod stojnico in se je hotela izmuzniti. Toda neki gospod, ki je sumljivo ženski že delj časa opazoval, je opozoril orožnika, ki ju je potem zalotil na omenjenem vrtu. Dalje so tudi ugotovili, da je poslala Breberjeva neki svoji prijateljici v Karlovec 1000 Din, da jih reši za slučaj, če bi jo zalotili. Pri Lovrakovičevih so našli tudi pod krilom na traku pritrjeno skrito vrečico, v katero je spravljala žeparica svoj plen. Bill sta prejšnji dan tudi v Kranju na sejmu, vendar pa niso mogli ugotoviti, če sta tudi tam kaj pokradli. Kljub temu pa sta obe obtoženki tatvino odločno zanikali in sta trdili, da sta prodajali po sejmihi zeleno papriko, in pa staro obleko in čevlje, česar pa nista mogli dokazati. Pri taticah so dobili še 2250 Din, katere bodo razdelili posameznim oškodovankam, ki so spoznale svoje listnice. Lovrakovičeva je pobegnila tudi že iz zapore in ima še 11 dni kazni na dolgu. Obsojeni sta bili in sicer Breberjeva na 6 mesecev, Lovrakovičeva pa na 10 mesecev težke ječe. Prvi so vsteli v kazen preiskovalni zapor, drugi pa ne, ker je bila priprta radi begosumnosti.

Senzacija letošnje jesenske in zimske sezije! Prava resnica! Zastonj! Nobena prevaral! Gospodom! Da si pridobimo nove in stalne odjemalce za naša novo ustanovljena podjetja, izdelovalnico konfekcije in čevljev „VOJKA“, dajemo v času od 12. novembra do 22. decembra t. l. zastonj sledeče: 1 par lepih močnih „Voika“ čevljev, 1 fino cefir sraico, 2 ovratnika, 1 bele spodnje hlače, 1 svileno kravato in 1 par noavic „Voika“, ako kupite ali naročite pismeno v gori omenjenem času eno elegantno moško obleko ali zimsko suknjo za originalno ceno 900 Din. Vsakdo si naj sam ogleda in se prepriča, da je obleka sama res vredna 900 Din, vse drugo pa je zastonj izgotovimo obleko tudi takoj po meri, ako si izberete blago. — Zunanji naročniki! Zahtevajte ilustrirani cenik! Ne zamudite! Plačate samo vrednost vrhne obleke, z vsem drugim pa se oblečete od nog do glave zastonj. Zato vsi na Krekov trg 10, k TEKSTILBAZARJU!

Senzacija letošnje jesenske in zimske sezije! Prava resnica! Zastonj! Zastonj! Damam! Da si pridobimo še bolj sloveče ime za naša nova ustanovljena izdelovalnica obiek in perila, razpisujemo za čas od 12. novembra do 22. decembra t. l. zastonj: 1 par finih dam. čevljev „Voika“, 1 svileno bluzo ali pa 1 vrhnje sukneno krilo, 1 par domačih čevljev iz filca in 1 par finih flor nogavic Voika, ako kupite, ali pismeno naročite 1 moderni damski zimski plašč iz fineg veloura ali modnega sukna. Oglejte si osebno zalog in prepričali se bode, da je plašč sam vreden 900 Din, vse drugo pa je zastonj. Če si blago izberete, pa Vam takoj izgotovimo plašč po Vašem okusu. Vnanje naročnice, zahtevajte cenik! TEKSTILBAZAR, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Trgovski UCENEC krepak, poštenih staršev, z dežele s primerno žolsko izobrazbo, se takoj sprejme. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe, katere je pisati lastnoročno, je poslati na: ALOJZIJ REMIC, trgovec, Dravograd. 7459

Iščem službe za gospodinjo ali kuharico pri samostojnem gospodu ali pri majhni družini. Sprejem službo tudi na deželi. — Naslov na upravnistvo »Slovenca« v Mariboru.

Sprejme se takoj samost. GOSPODINJA h gospodu v mesto. — Ponudbe pod »Red in snaga« na upravo »Slov. Gospodarja«, Maribor, Koroška c.

SLUŽBE IŠČE zdrav in marljiv mladenič, vajen kmetije in konj. Nastop s 1. dec. — Naslov v upravi lista pod šte. 7595.

NAJBOLJŠA REKLAMA so oglasi v »Slovencu«.

Kupim hišo 3—5 sob in pritlikline, z vrtom, v Mariboru ali Celju oziroma v bližnji okolici. — Naslov v upravi lista pod šte. 7607.

Gramofonske PLOŠČE najnovejših slovenskih posnetkov, kakor: Oj, Doberdob, Vigrad se povrne, Koroške narodne pesmi, Jaz bi rad rudečih rož, Gor čez izero, in mnogo drugih lepih slovenskih napevov — bomo izdali še ta mesec. Že danes zahtevajte seznam teh plošč, razpošiljamo ga zastonj. — A. RASBERGER, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 5. 7522

Napredaj prostovoljno pod roko lepo, popoln. arondirano posestvo v enem najlepših krajev Dolenjske v bližini mesta z gradičkom, gospodarskimi poslopji, njivami, travniki in gozdi. — Pojasnila daje notar KARL PLEIWEISS v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 5.

Akademično izobražen gospod želi prim. službe. — Naslov v upravi pod št. 7550.

SOBO išče gospodična s 15. nov. — Ponudbe upravi lista pod: »15. november«.

PREMOG-ČEBIN Wollova ulica 1/II. — Telefon 26

Lekarna dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska cesta 6 priporoča želodčno tinkturo katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. Naročila se točno izvršujejo.

LEP LOKAL s stranskimi prostori na najbolj prometnem kraju v Ljubljani (brez ali s stanovanjem) se odda proti odškodnini (event. se prodaja hiša). — Naslov v upravi »Slovenca« pod šte. 7572.

Okazijske gramofonske plošče modernih posnetkov — po znatno znižani ceni, dokler je zaloge. — A. Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 5. 7521

Posestvo pri Sv. Križu pri Litiji se vsled druž. razmer ugodno proda. Isto obstoji iz hiše, v kateri je prijetno stanovanje takoj na razpolago in z gospod. poslopjem, ter se nahaja tik larnе cerkve. Poleg tega je 16 (ev. po želji kupca tudi več ali manj) oralov njiv, travnikov in gozdov. Cena ugod., ter se izve pri R. Miklavčič, istotam.

Posestvo blizu Ljubljane, eno uro proti Gorenjski, ob cesti, na najlepšem mestu kraja, obstoječe iz hiše, gosp. poslopja in 5 ha vrta, travnikov, njiv in gozda — SE PRODA. Razen enega gozda, obsegaj. poldrug ha, se drži vse ostalo s hišo vred skupaj. Kraj je priljubljena izletna točka. — Naslov v upravi lista pod šte. 7534.

OBLEKE in SUKNJE Vam naredi po meri najceneje v kratkem času Franc BURJAK, Ljubljana, Izanska cesta 44. — Sporočite, pridem pomerit na dom. 7486

»WERTHEIM« BLAGAJNE in JEKLENE denarne OMARE za vzidanje priporoča Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, Bleiweisova 18.

Elektr. žepne svetiljke - Baterije - Vžigalnike - Karbidne gorilce - Kar-nise itd. na veliko L WIPLINGER - Maribor, Jurčičeva ulica 6.

TRI snazi vse v Vaši hiši! perilo, zastore, preproge, čaše, kroznike, kuhinjsko posodo in pohištvo. TRI je čudovit za namakanje perila. TRI bell pa ne razjeda! Prepričajte se!

Tvojnice Zlatorog Maribor

Nobena umetnost ni ugani, kje se kupijo najboljša in najrenejša OBLACILA, ker VSAK VE, da je to konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie, Ljubljana. Če rabiš suknjo, raglan, površnik, usnjat suknjič, obleko za sebe ali sina, poseti detaljno trgovino na Erjavčevi cesti šte. 2 in ne bode ti žal.

Kdor hoče opremiti svoje stanovanje ali pisarno res udobno s solidnim, trpežnim in modernim pohištvo naj se obrne na velezalogo pohištva, tapetniških del, žime in morske trave Peter Kobal (Kranj) podružnica Ljubljana - Kolizej Zanesljivim plačnikom tudi na obroke.

Zahvala. Za premnoge izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nepozabnega brata, strica, svaka, gospoda Jožefa Svetič podpolkovnika v pokoju izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo. Posebej nas veže dolžnost, zahvaliti se velikemu županu g. Baltiču, zastop. Drav. div. oblasti generalu g. Zivkoviču, generalu g. Trifkoviču in oficirskemu zboru, ter mnogoštevilnim stanovskim prijateljem pokojnikovim in zastop. uradov in korporacij za udležbo pri pogrebu in velenjenj. rodbini Pogačnikovi in žen. nared. g. Fr. Riglerju za požrtvovalno naklonjenost. — Prisrčna hvala tudi darovalcem prekrasnih vencev in cvetja ter vsem onim, ki so nam izkazali svoje čustvovanje in nad vse številno in častno spremilj predražega pokojnika na njegovi zadnji poti. V Ljubljani, dne 11. novembra 1925. Zalujoči rodbini: SVETIČ—GABRIEL.